

השער הראשון שער היחוד

בבאור אופני חובי יחוד האל יתברך בלב שלם. וה פתח השער :

אמר המכתב כאשר הקרנו על מה שהצורך אליו יותר מנפוז דתנו ושרשיה מצאנו יחוד האלהים בלב שלם שרשה ויסודה שהוא השער הראשון משערי התורה וביחוד יפדד המאמין בן הכופר והוא ראש אמתת הדת. וסי שגמה ממנו לא יתכן לא מעשה ולא תתקיים לו אמונה. ומפני זה היה תחלת דבורי האלדוס אלינו על הר סיני (שמות כ) אנכי ה' אלהיך לא יהיה לך אלהים אחרים ונ' והזהירונו אחר כן על יד נביאן באמרו (דנרס ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. וצורך שתבין הפרק הזה של שמע ישראל עד סופו ותראה היאך נעתקו בן דבריו מענין לענין וכלל עשרה ענינים כנגד עשרת הדברות והוא שצוונו להאמין בכורא יתברך באמרו שמע ישראל ה'. ולא התכוון כנאון באמרו שמע ישראל אך התכוון לאמונת הלב כמו שאמר הכתוב (שמות נד) נעשה ונשמע (דנריס ו) ושמעת ישראל ושמת לעשות ונ' וכל מה שבא על הדרך הזה בלשון שמיעה לא התכוון בו כי אם להאמין ולקבל. ואחרי אשר הייבנו להאמין באמתת מציאותו הייבנו להאמין שהוא אלהינו כמו שאמר אלהינו ואחר כן הייבנו להאמין כי הוא אחד אמת כמו שאמר ה' אחד. ואחר שהייבנו להאמין ולקבל שלשה ענינים האלה אשר זכרנו נעתק מהם אל מה שאנו הייבין לחבר אליהם והוא אהבת האל בלב שלם כשתר ובנלויו כנפשנו וכמאודנו כמו שאמר (שם) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך ואני עתיד לבאר הענין הזה בשער אהבת האל בעזר הצור. ואחר כן נעתק מהם להזהיר על חובות הלכות באמרו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ר'ל שתדביקם אל לבך ותאמין בהם במצפונך. ואחר כן נעתק מהם אל מצות האברים שהם כוללים הידועה והעשיה כמו שנאמר ושגנתם לבניך וזכרתם כי שאתם לא יהיה לך בן אל תשים הבן עלית קריאתך אותם. ואחר כן אלה בשבתת ביתך ובולכתך בדרך ובשכבך ובקומך שאין נמנע מן הלך ומן הלשון מה שהם חייבין בו כמו שאמר לנמנע משאר האברים כאשר הקדמנו משוב מצות הלכות תדיר בפתיחת הספר הזה. וכל זה להזהיר על מה שהקדים במאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך שתהיה רגילות לשוננו בהם תמיד מכיאה לידי זכרון הלב ולא יפנה לזכו מבור האלהים תמיד. וזה דומה למה שאמר דוד המלך ע"ה (התלים קו) שויתי ה' לנגדי תמיד ואמר הכתוב (דנריס ל) כי קרוב אליך הדבר שאמר

טריפא לנפשי

אמר המכתב כאשר הקרנו בו ל'ל הקדמו מפי סוף ספר יצא ושמך נאום של ספרו וסד: פתח הוא לכוון יסוד כמו היתקן לראש שם: מצינו יתבר בו מן שמהות ספרו של עולם גלג גלג אל שם יסוד ספרו ספרו ספרו: וכן שמה משהותם ספרו: לא יתכן לו ספרים כי מחרט מצינו מהותן בו ויתכן ספרו כלה מה הפועל יסוד יסוד וספרו: וענינו ואלו עניניו א"ל לו ל'ו לרונ שספרו ספרו: ואלו ל' עניני וספרו מוס: ומפני זה היה תחלת ב' אברי בו לא יהיה לך ואלו עניניו מלל למך כנסם לנריה אמרו לו ענינו נור ענינו נירוח אמר להם ילי כהקלנו מלכותי אמרו ענינים וצדקת כפי מלכותי אינסם מקדסם ניבוחי יסוף חסם מקייסם כן אמר מתקום לישראל מפי סי' ה'לכך אמר כולחקו וגי' לא יסוף על מה הוא שבתות מלכותו ענינים כמלכים כי כל ראו כענינים יהוה כבודם יתכן כי לו לנרו כספ מן אמרו לו כי אמר נסם כקבלת מלכותו ענינה קבלו נוקותו ונ' יטון כרמל'ן ללכך קרוא מליו זו קבלת טול מלכות כמות ע"ש: והוא שצוונו להאמין בו באמרו שמע ישראל לכו כנסו וקבלו דברים בכל כליו אמר קבל ותאמן בנכנס שם היום מליו ובמו כי זה סמו לנולד וגו' (ויסוף שם הכנסו כנו קבלו נבניוס כמורם עליו יח' כפס וסוף וויסוף מכווס כל כיווח ומחוייב כלהותו): נעשה ונשמע ר'ל קבל לבסוף נכן אמרוס אמר נעשה וכן מ"א: שהוא אהבת מקום ומפני ש"ל כי זה הפעל כחול הליכי ב'ל עשיות כמו שיהיה כסם סוף ומתכן עם כל זה סוף אליוס כשנר נעו בשע שמתן מורס גלג נעם כנולד מכל כשנופ ידקדנו לעשרה ואמתו קבלו מלכותו עליו: ואח"כ הייבנו להאמין כי הוא אחד אמת כמות ה' אחד ומתכן שם ולא אמר כי אלהינו אמר ל'ל מבורות ולדויו כי סוף אמר אמת אלה ונחנו איננו אלה אלא אמרנו על שם דבר אמרנו אמר אמת רק דרך ענינים כי סוף ויתר מאחד כמו שתכל'א: אהבת האל בלב שלם כפי סוף ספרו ספרו ודעשיה יחוד יחוד ילל יח' כפי כסך ספרו ספרו ומבור נפירות כשיתה ספר אהבת ע"ש: שהם כוללים הידועה והעשיה ר'ל כנולד כבור כמותם ודעתיים ס' י' ו' ודעתי לידע מדע כסמהו ככחוסו ונאמנה ס'ו כי ג'ל מנסע שיעקומה שמה למוד כמותו כי משיע ומלוס כפי עמיה לזכור ע"ה מחרת האברים שאין כסם אל'ל משפס נלמד כחוס כמותו: שאל לידי הייתי לך בו כי ר'ל לך ממש'א לכתי מוח. כולמר הם יסוף לך בן תלמידם נכק ואלס לזו ודעתם חסם כם על'א יסם כסם סכס ויפלה לזכור ספורי אל'ל אהב חובי לזכר כם הלילו כסלא יסוף לך בן: שאין נבנעם כן ואלו ס'ו ה'לשון מה שהם בו' ולכן אמר מליו ב'ל ודעתי כם שבתת וגו' כל' אמר מחרת כלכנות ולמיווד כי כסם יל'ל כסם מונע מלדען כם ולזכור אותם תמיד שבתך כיתוך וגו' אל'ל כשאר מחרת כלכנסו אינו יגול לקיים אותם תמיד ועיקר סלימוד יסוף כעלס כסמס רגילות שפוט כסם תמיד ומתסל לדי וקרון מלג ול' יפנה ונ': שויתי די לנגדי הבורי מ' זכאי סוף ספרו ספרו מלכנס מעלסם כלדקיקס

שער היחוד

החלק השלם בענין היחוד. על כן אמרתי בנדר היחוד השלם שהוא השוואת הלב והלשון ביחוד הכורא אחר שידע להביא ראייה עליו ולדעת אופני אמתת אחדותו מדרך העין; פרק ב אמר המחבר אך על כמה פנים מתחלק יחוד הכורא. אמר. מפני שפשטה מלת יחוד בכברי אנשי היחוד הרגילו בה הרבה בלשונם ובמלותם תמיד עד אשר שבה אצלם ממלות התימה על הטוב ועל הרע והם משתמשים בה בחדרתם לצרה גדולה להגדילה ולהפליא ענינה ואינם מעלים על מחשבתם להבין אמתת ענין מה שיעבירו על לשונם מן הסבלות והעצלות והם חושבים כי ענין היחוד נגמר להם כאשר נגמרה מלתו ולא ירגישו כי לבותם ריקים מאמתתו ומצפניהם נעורים מענינו מפני שמיחידים אחדים בלשונם ובמליהם ויחשבוהו בלבכם יותר מהאחד וידמוהו במצפונם כדמות שאר האחדים הנמצאים ויספרו אותו כמדות לא תאמתנה לאחד האמת בעבור שאינם יודעים ענין האחד האמת וענין האחד העובר אלא הסגולה מאנשי היחוד שהעמיקו בחכמה והבינו ענין הכורא והנכרא וחוקי האחד האמת וזה שהוא מתבודד בו. ואמת אחר הפילוסוף כאמרו לא יוכל לעבוד עולת העולות ותחלת ההתחלות אלא נביא הדור כמכוע או הפילוסוף המובהק כמה שקנהו מן ההכמה אבל זולתם, עובדים זולתו, מפני שאינם מבינים נמצא אלא מורכב. ובעבור זה מתחלק היחוד כפי התחלקות דעות בני אדם ויתרון הכרתם על ארבעה חלקים. תחלתם יחוד האל בלשון בלבד והמעלה הזאת היא המעלה אשר יגיע אליה הקטן והפתי אשר איננו יודע ענין האמונה ואין אמתתה קבוע בלבו. והחלק השני הוא יחוד האל בלבד ובלשון ע"י הקבלה מפני שהוא מאמין במי שקבל מהם ואיננו יודע אמתת הענין מצד שכלו ותבונתו והוא כעור הנמשך אחרי פקה ואפשר שיקבל ממקבל כמותו והוא כחברת עורים שם כל אחד מהם ירו על שםם כחזרו עד שהגיעו אל הפקה אשר בראש ההבורה שמתהינם שאם ישפיע הפקה הזו בהם ויתעלם מהם ולא יזהר כשימרתם או אם יכשל אחד מהם או יקררו מקרה. יקרה לכל המקרה ההוא ויתען בני דרך ואפשר שיפלו בכבוד או בנומץ או שיבשלו בדבר שימנעם מלכת. וכן המיחיד מצד הקבלה אין בוטחין בו שלא יבא לידי שיתוף שאם ישמע דברי המשתנים ומענותם אפשר שתשתנה דעתו וימעה ולא יכיר ובפני זה אמרו ר"ל היו שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס. והחלק הנ' מחלקי היחוד הוא יחוד הכורא בלבד ובלשון

מראם לנפש

פרק ב אשר המחבר אך על כמה פנים מתחלק יחוד הכורא ונעם סוף מפרש מאין ולא חלוקי דעם יחוד הכורא כמ"ם נצרך ה' ואחר בעבור שנתפחה מלה זאת על יחוד שמתחברים נעלם ה' תמיד ודונונו כה כרכה נבאר דרכים וזכרנו: ואנשי היחוד שהלמיים יחודו של עולם: עד אשר שבה אצלם כ"ו כנגל נעקש ענין אלם עד אשר עסק וניחא מבלם כ"ו נפשים: מסלות הרימה ככס המסית על שם דבר כן דבר טוב מזה לו דע מזה אומרים עליו שם דבר יחוד נענון מאין כמובן נענון וכן נלמד גדולה נעקש מאין כמובן ואין אחדים כמובן ואיך קוראין אויבו שם אחדים נמורה אשר לא כדע מסרי מן אחדים אמתי נענון נלתי כבורא יתברך לנדו וגם לכה ז' כמלוהם בלא כעטו בלחת מן הפקר ככל לגרם ויבין מפי' שגוית המחבר כ"ו כמ"ם נבאר אכתי כ"ו פ"ו נבחר על ארון שמועתי שם שמש לנכלה נגדוסי' וכס המוסיף כ"ו לנפלה ולנבלע נגדוסי' כ"ו ע"ש וכן אמר כ"ו ככל דבר כ"ו או רע מוערין יחוד כ"ו במו יתברך לנבלע ואינם יודעים מה הם אומרים מפני סבלות והעלות כ"ו ע"ש וכתוב יתבר: ויספרו אותו כמדות אשר לא תאמתנה אשר לא יאזוהו לומר ולחזר את כבודו בלוקין מ"ם מספרים אותו כ"ו. ויכול לשון ר"ל וכן כמו בואל לאות לבס: והבני ענין הכורא והנכרא כענין ש"פ י"ו ספרים והגדל בין כבורא וכן כבורא ט"ה כבורא ויספר באחדים אמתת ונעם סוף כבורא אמנו ויבא י"ב חלק נמוחו וכן לסיק שהנבואים מסכ כ"ו נעלם כמו נבאלה ט"ה מואזרים מאין דברים ע"כ כבורא אינו כ"ו נמוחו כמו שכתב לעינו: ומה שראו בתורה בר' ומה נבדלו ליתנו כ"ו יכיר מאין לבס ד"ל אדם לו מס ע"ש ב"ו יתברך: נביא הדור במבער דבר מזהיר סוף שהנבואים נואים ומוענים ומוענים דברים נבאלים ענינים כבוראים שאלו נלתי ואמתו ויבין מן חמישי' וספרים מהם שהפילוסופים והכתיבים מליים רוב ויחסי' א"ו סמוכים אצלם אצלם א"ו יבטוים לבולם כמו שכתבן כ"ו נעל ספר הכורי ע"ש והוא שחמד שחמנו החמישים בלתי אמת ויעקב ונעם דוד אשר דוד עסק ראו סבל ויתכן דבריו כמ"ם כ"ו כאלו אהנו כלתו ג"כ בעיטת כי נדלו לא נלתי וכן אומרים דבר ש"ק ואין בו מועיל מ"ם ויבא כמורי מ"ה כ"ו ל"ד שהקבלה כמנשכה סוף כרלות ענין ע"ש: או הפילוסוף המובהק ל"ל חסם מנשכה ח"ף אצל נול הכוהם מחובתי שגלתי ויון וישון עברי קוראים והמכניס פילוסופים כן מנשתי: ובעבור זה מתחלק היחוד כ"ו ל"ל מאין שרענו הכתיבים סבלים לומר כ"ו ענינים מלת יחוד והאחדות ל"כ ויאלוים מ"ם כמ"ם חולק דעות מ"ו שמשלם והמ"ם ב"ה קולות: והחלק השני ב' והחלק השני מפני שהוא מאמין כ"ו יודע על א"ו חסם בלא מלתו לו אומנו ורוממו דבר כ"ק מאין לו מובל ומדול כמורו לחובתי ומצרו לו נמתי דרכים סבלים כ"ו לענינים א"ו פירבו לו נבואיו לו סמין לו לאומיהם חסם שיטתו ולא יכיר. ומשם סכנו גם כן לא ידע דברי כרלות ונעם י"כ נקל דברים חסם נמתי חמרו כעור אשר עוד כמ"ם כבורא כבורא יכיר. ומה שראו בתורה כ"ו נבאלים חמישים ש"ם ח"ו בלילות דברים בנמיים שמש סבלים כ"ו כמ"ם חסם ח"ף סוף מן פלתי והכתיבים נכלל השקורוס והמ"ם בגוטיק פרש כד"ק פת גדול מאן גוואל: דברי המשתנים

אחר שיוכל להביא עליו ראיות על אמתת מציאותו בדרך העיון סבלי דעת ענין האחד האמת והאחד העובר. זה דומה לפקח שהוא הולך בדרך והוא רוצה ללכת אל ארץ הרוקח והדרך בתחלתה לדרכים רבים מסופקים ואיננו יודע ומכיר הדרך הנכונה אל העיר אשר שם בממנו אליה אע"פ שהוא יודע אותו הצד ואותה הפאה והוא ינע למאד ואיננו מניע אל הצדו מפני שאינו יודע הדרך כמו שאמר הכתוב (קלס י) עמל הכסילים תנענו אשר לא ידע ללכת אל עיר. וההלך הרביעי הוא יהוד האלהים כלב ובלשון אחר אשר ידע להביא הראיות עליו ולעמוד על אמתת אחדותו מדרך העיון והסברות הנכונות השכליות וזהו ההלך השלם והחשוב שבקם והמעלה הזאת היא אשר נהגו עליה הנביא כאמרו (דברים ז) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וגומר :

פרק ג אך לדעת אם אנו הייבין לחקור על היהוד בדרך העיון אם לא, ואמר, כי כל מי שיוכל לחקור על הענין הזה והדומה לו מן הענינים המושכלים בדרך הסברא השכלית חייב לחקור עליו כפי השנתו וכח הכרתו. וכבר הקדמתי בתחלת הספר הזה מן הדברים המראים חיוב הענין מה שיש בו די והמתעלם מחקורו הרי זה מנונה ונחשב מן המקצרים בחכמה ובמעשה והוא דומה לחולה שהוא בקי בחליו ובדרך רפואתו מסך על רופא שרפא אותו בכמה מיני רפואות והוא מתעצל לעיין בחכמתו וסברתו ברפואות הרופא לדעת אם הוא מתעסק בעניניו על דרך נכונה אם לא והיה יכול לעמוד על זה סבלי דבר שימנעהו. וכבר הייבתנו התורה בזה כמו שכתוב (סז) וידעת היום והשבות אל לבבך וגו'. והראיה שהמהשבה אל הלכ הוא ענין השכל הוא מה שאמר הכתוב (ישעי סד) ולא ישיב אל לבו ולא דעת ולא תבונה וגו' ואמר דוד המלך ע"ה (ס"ז כח) ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך ועבדו כלב שלם ובנפש הפצה כי כל לכבות דורש ה' וגו' ואמר (מגילת ק) דעו כי ה' הוא האלהים וגו' ואמר (סז ט) אשגבה כי ידע שמי ואמר (ישעי ס) כי אם בואת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי ואמרו ברותינו ז"ל הוי שקד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס ואברה תורה (דברים ז) ועשרתם ועשרתם כי היא חממתכם ובינתכם לעיני העמים וגו' ואמר שורוד לנו האומות במעלות החכמה והבינה עד שיעידו לנו הראיות והמופתים ועוד השכל על אמתת תורתנו ואומן אמונתנו. וכבר הבטיחנו ויצרנו לנלות מסך הסכלות מעל שכלם ושיראה כבודו הבהיר לאות לנו על אמתת תורתנו כאשר אמר (ישעי ס) והלכו ניום לאורך וגו' ואומר (סז ט) והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' וגו'. וכבר התבאר מן השכל וכן הכתוב ומן הקבלה שאנו הייבין לעיין כמה שנוכל להציג בידורו בדעתנו: **פרק ד** אך צריך להבקר על אמתת היהוד ומה שאנו צריכין לעיתו קודם שנהקור על היהוד ואמר, כי כל דבר שמבקשים לדעת אותו כשמתפקים במציאותו צריך לשאול עליו תחלה אם הוא נמצא אם לא וכשתתברר אמתת מציאותו צריך להקור עליו מהו ואיך הוא ולמה הוא. אך הבורא יתעלה אין אדם רשאי לשאול עליו אלא באם הוא כלבד. וכשתתברר מציאותו בדרך העיון נהקור עליו אם הוא אחד או יותר מאחד. וכאשר יתברר לנו שהוא אחד נהקור על ענין האחד ועל כמה פנים יאמר אחד ובוה יתקיים לנו היהוד כמו שאמר הכתוב (דברים י) שמע ישראל ה' אלהינו ה' מרפא לנפש

ירוש תבאס דבני אלכס חיים וכס' דבני סאפורוס ועמנוס. (לפון מוח הנבנות) וההלך השלישי בו עיין ס"א וידעת היום והשבות וגו' שוכחו לשל פ"ג :

פרק ג והוא דומה לתולה כי לדעת אם הוא מתעסק בו חל שינין ככלו כל אם שופר לו רבו כל סודו לתמונתו ט"א ועשה ח' כ"א לשל כפי עמרוס פ"ג : ואומן אמונתנו לפון אמן כנומר ולמפת לחמוטו :

פרק ד אך איך דרך הסחקר בו ככל נהקור עליו חקור על אמתת יהודו בו : כשמתפקים במציאותו אם סוף מסופק אם דבר אם נמצא או לא צריך לנאלו בו : צריך להקור עליו מהו ואיך הוא בו' סוף מנכס כהקורס ככל כהקורס נהקור על כל דבר כעלמות בו חקורס כאלו : מהו מס חומרו ומסס מלאוס דבר כל ומו פלנו : איך הוא מה נלנו : ולימה הוא מס חקורס וסס כהמוט ואלוה וכשעל ומסליל כנוכר כמורס כמס פעמיס וכשאל כפרס וחמס בלף ק"ג מנכס כהקורס נהקור ד' כמות סלנס וכל סלר כהקורס חלל על כנולס וסכר אין חלס נשאי לשלול עליו חלל בו' :

כל כי אין הבל כי אם כלל הלקיו ולא יתכן להיות הלק למה שאין לו תכלית כי נדר
החלק אינו כי אם שיעור נפרד משיעור כי שיעור הקצין סופר את הנדול כאשר זכר
אקלוד"ם בתהלת המאמר החמישי מספר השיעור. ואם נעלה בכהשבתנו דבר שאין לו
תכלית בפועל ונפריש ממנו קצתו יהיה הנשאר פחות ממה שהיה קודם מבלי ספק ואם
יהיה הנשאר מאין תכלית יהיה דבר שאין לו תכלית נדול מדבר שאין לו תכלית והוא
מה שא"א. ואם יהיה לשאר תכלית אם נוסף עליו החלק המופרש ממנו והוא יש לו
תכלית יהיה הכל דבר שיש לו תכלית. וכבר היה בתהלת דברינו מאין תכלית. וא"כ יהיה
בתהלתו מאין תכלית ויהי הפך שא"א להיות ולא יתכן להפריש ממה שאין לו תכלית
הלק כי כל מה שיש לו חלק יש לו תכלית מבלי ספק ובשנחלק ממה שישאר אל נדר ההויה
בעולם מן האישים מימי נח עד ימי משה ע"ה בכהשבתנו יהיה הלק מכל אישי העולם
והוא מניע עד תכלית א"כ הכל הוא מניע אל תכלית מספר. וכיון שכל העד'ומניע עד
תכלית צריך שיהיו תחלתיו מניעות עד תכלית מספר והיון נותן שיהיה לעולם הזה
ראשון אין ראשון לפניו וצריך בעבור זה להניע התחלות בראשיתם כאשר הקדמנו:
וברור ההקדמה השלישית נאמר כי כל מחובר מורכב מבלי ספק מדברים יותר מאחד
והדברים הם אישור חובר מהם הם קודמים לו הקדמה מובנית וכן צריך שיהיה
סחברו קודם לו הקדמה זמנית ומבנית והקדמון הוא שאין לו עילה ומה שאין לו עילה
אין לו תחלה ומה שאין לו תחלה אין לו תחלה ומה שיש לו תחלה איננו קדמון וכל

מראש לנפש

לו חלק אם נכלל להפריש חלק מדבר על בנתן: יש לו כל יו כגדר של כל ר'ל דבר שיש לו נגזל סניק: כי אין חבלי
כי אם כלי הלקיו כי לא נגזל דבר שלם רק אם ישפוט ויהדקין כמה חלקיו זה לזה עד שכלם ונחשב מהם דבר אחד גדול
הכל: ולא יתכן להיות הלק לכל שאין לו תכלית לא לו נגזל להפריש ולסדול קצו וזולתו מן דבר שאין לגיור מן
קמית וכל כי גדר ההויה שיתפרש לו כן חלק אינו כי אם שיעור נפרד משיעור שפירש וזולת חלק וקצו מן דבר שיש
כי שיעור קצין סופר את הנדול כי ע"י שיעור קוטס מתחשבתו יחד נגזל לנדע ולספר כמה חלקיו יש בדבר נגזל חלק שפירש
כמה חלק ודבר נגזל הכל: ואם נעלה בכהשבתנו דבר שאין לו תכלית ביוצא רצו יסיס דבר שאין לו נגזל יחד
אל סופעל מן מסתים ומבטלן מהם שיהי אל כל דבר סתים בעולם כי חלל מדבר שלא רצו אל כסופעל קד לגיור מתחשבת דבר שאין
לו תכלית מן חלק וקצו חלקים כי כח המדמה כוח ויכול לדמות ולחבו דמיונו דברים שנגשם לא ע"ס: ובפריש מבטן קצתו מן
למנו חלקים ואולי חלקים כוללים עד אין תכלית וזה נכח חלל ביוצאיו אל נגזל כסופעל לא ע"ס: ובפריש מבטן קצתו מן
דבר שאין לו תכלית: יהיה הנשאר מרות ממה שהיה קודם מבלי ספק כשני כפריש והכינו ממנו קצו וחלק: ואם יהיה
הנשאר מאין תכלית וא"כ ששאר חלק שפירש מהם ממנו עדין כזה וכאשר חלקן תכלית נמצא שיש דבר שאין לו תכלית
קצו משה מדבר אחר שהוא לא תחיל תכלית שהוא גדול מזה שפירש ממנו חלקו שהוא כל קצו ממנו מחלק שפירש ממנו
החלק: והוא קצו: אם אפשר לגיור ככל האמור: ואם יהיה לשאר תכלית וא"כ מחלק תכלית זה לו תכלית שפירש
ממנו חלק וקצו: אם נוסף עליו החלק המופרש ממנו חלק אם נוסף עליו קצו: והוא יש לו תכלית כי כשכאר לו
תכלית כמו שאמרנו וזה חלקן כמותר ממנו שפירש שיש לו תכלית: יהיה הכל דבר שיש לו תכלית אם הפריש לו חלק
יהיה ע"כ דבר שיש לו תכלית כיון שפירש סם דבר שיש לסס תכלית: ובכבר היה בתהלת דברינו מאין תכלית כי כן העלמנו
על מהשבתנו דבר שאין לו תכלית כסופעל כנ"ל: וא"כ יהיה מתחלתו ומאין תכלית חלק חיינו ויולגן להפריש חלק מדבר שאין
לו תכלית. ע"כ סוף דרך להיות מבני סכסכים מתחלתו ומאין תכלית וזו דבר שא"א להיות לפניו וצריך בעבור
לפריש חלק מדבר שאין לו תכלית כי כל מה שיש לו חלק גלי ספק שיש לו תכלית כנ"ל: ובשנחלק כמה שישאר אל נדר
ההויה בעולם מן האישים כל מה שיש לו חלק גלוי נכרחים כל אחד לבדו וקצו חלק כמו וקצו וממנו קצו סוס ונגזל מדבר זה
ובפריש חלק וקצו מן חלקים הם סגורלו מוטל ועד עולם קצו חלק ספק. ונגזל משה נח עד ימי משה ע"ה
וממנו שיעוריו: כי הם יואל אל נדר חלקים וסוס ונגזלם בעולם זה אחד זה ונדולו נגזל להפריש חלקן הדורות מכל מהלך הדורות
שיוי לנפשו והחריטם כי אין חלק דבר שאין דק כל חלק נמצא לבדו כפי עצמו וזמן שגדל להפריש מכל חלקים חלק
מכלל מהלך או שיעור מן נגזל להפריש שכל החלקים כשעולם חלק וקצו חלק כי כיון שחלקנו מעד עד תכלית שיש חלק מכל
מעמד עד תכלית וזכר כמו שפירשנו לשל: והדיון גורן ומוכרח שיהיה לעולם הזה ראשון אין ראשון לפניו וצריך בעבור
אל מה שסכסוכים הלו מוכרח ומחולק שיעור ססתמותו לחקור ססתמותו סוף הכרח ויבדק כמו שפירשנו ומפריש לעיניו כפי
גיוט עשם וכבר שפירשנו קבונתם דברי כ"ל ומכבר הכוזבו כבקדמותו הלו ומנעטיו מלסכסוכים כי כולם לנדב אחד ממוטו ואין
כ"ל כי נגזלם ונעטיש אל ויחזק כמות סכסוכים ויכתיבו סכ"ס ח"י ח"י וז"ל דבר סכסוכים כתיב כי כסלחחו לקצו סוף ח"י ויסים ועוד
הכתיב מזה שיעור וא"ל כל כל כל סכסוכים עד כל וסכסוכים חלקים כי יותר ככל סוף אחד יהיה ויחזק חלקים
כי חלק הנחלק חלק כראת נדעמו ו"ל וממנו וידעת כיום וסכסוכים ונחלק חלק כיום ואין חלקים מעד ע"ל סכסוכים.
ובמנינים בעלמנו כתיב מן ע"ל מתיחל ויסים ע"ל ע"ל ומתיחל קינע לפנינו ח"ל"ם ומה סכסוכים סוס דו למישי מדם:
וברור ההקדמה ה"י שישאר כי כל מחובר כי והדברים הם אישור חובר כמה חלקים קודמים לו הקדמה מבנית כי סוס
כחומר דבר יחולר כלהו לעצם כלי ויבדק למצא ולמסד וסס ע"ל סתמו והסוס קודמים לעצם ולסכלו כמבנית מהם
כי הכלי צריך למצא ולמסד חלל כי כל אינם מציין לסכלו כמו שפירשנו לעיל ענין קודם שפירש חלק: וכן צריך שיהיה סחברו
כ"ל כי גדולו כולל קודם חלקו וזכרנו וסכסוכים לסכלו כשחזק מזה: והקדמון הוא שאין לו עילה וסוס חסיקן סכל
מחובר מופרש ע"כ שיש לו מחבר וזה עילתו וסכסוכים סוף סכסוכים מוכרז א"כ אין לו עילה וסוס חסיקן סוף חלק לא
שפירש עד אין תחלה ובזכר: ומה שאין לו תחלה אין לו תחלה לא וכלה ל"כ לעולם ולא יסיד לו סוס חסיקן סוף חלק לא
מתלתו ולא כשפירש ממה שפירש: והוא שיש לו תחלה איננו קדמון כיון שיש לו תחלה אין לו עילה אלא שפירש

יכולת לחכרם החכור המביע מפני שמקצתם משתנה אל קצתם וקצתם נוגד קצתם ואם
 נחבר דבר מהם הם ממהים להשתנות ולהתחלק. אך החכור שהחברה אותו התולדה
 הוא חכור מתוקן וקיים עד עת קץ. וכבר חשבו קצת הפילוסופים כי הנגלים והכוכבים
 והאישים העליונים הם מתולדת האש. ודומה לה מ'ש רוד ע"ה (מפליס קד) עושה מלאכי
 רוחות משרתיו אש לוחט ובה ראייה על המחשבה הזאת ואיננה תולדה חמישית כאשר
 חשב אריסטו. וכיון שהנמצאות הוות מן היסודות והחכורות מהם וידענו כי לא נמנו
 מאלהן ולא נתחברו בטבען מפני המחלוקת שביניהם עלו כדעתנו ונתחברו בנפשותינו
 כי מחברים זולתם וקושרם בלעדיהם וטרכיכם כנגד טבעם על כרחם. הוא כרואם י'
 אשר תקן קשורם ותכן הבורם. וכאשר נחקור על היסודות הארבעה נמצא מחוברים
 מחובר וצורה והמה העצם והמקרה והחומר שלהם הוא החומר הראשון אשר הוא
 שרש היסודות הארבעה והחומר וההוילי שלהם. והצורה היא הצורה הראשונה הכללית
 אשר היא שורש כל צורה עצמית וכל צורה מקרית כחום וקור וכלחות וכיובש
 והבדד והקלות והתנועה והסנחה והידודה להם וההרכבה והחבור נראים ככל העולם
 ובכל הלוקי משרשיו וכענפיו בפשומו ובמורכבו בעלינו ובתחוננו וצריך שמה שהורכבו
 שיהיה כולו מחדש כאשר התברר לנו כי כל מחובר מהדש הדין הייב שנאמין כי
 העולם מחדש. וכיון שכן הוא ונמנע שיהיה הדבר עושה את עצמו. צריך שיהיה לעולם
 עושה שהתחילו וחדשו. ומפני שהתברר כי ההתחלות א"א שיהיו מאין תכלית
 לתחלתם. מן הדין שיהיה לעולם תחלה אין תחלה לפניו וראשון שאין לו ראשון. והוא
 אשר יצרו וחדשו כיה דבר לא עבר ולא על דבר וכמ"ש הכתוב בענין הזה (ישעיה

מברא לפש

נכלמה ויהי חומר ע"ש אל סיוס לו יכולת לקבד ולהכיר בני יסודות לאחד לשמות מהם דבר שגייס לא. שכיזם זה
 נגדו זה כי: וכבר חשבו כי הם מורידת האש לומר שאפילו הנכבדים העליונים והמלאכים שיקראו אישים טעונית
 הם גיב מתוודים מבני דברים שכיזם כלם מחובר מתחת וזורה כמו שפטיים: כי לא נמנו לו: ונחברנו: ולא נחברו
 בשביעית: השוב וזמר כמו נקבעו כחם לשרוף כן טענעו לשתכר יתרו שכיזם נראה שפענע הוא לשיין: מפני המחלוקת
 שביניהם וזולתם וקושרם בלעדיהם וטרכיכם כנגד טבעם על כרחם. הוא כרואם י'
 אשר תקן קשורם ותכן הבורם. וכאשר נחקור על היסודות הארבעה נמצא מחוברים
 מחובר וצורה והמה העצם והמקרה והחומר שלהם הוא החומר הראשון אשר הוא
 שרש היסודות הארבעה והחומר וההוילי שלהם. והצורה היא הצורה הראשונה הכללית
 אשר היא שורש כל צורה עצמית וכל צורה מקרית כחום וקור וכלחות וכיובש
 והבדד והקלות והתנועה והסנחה והידודה להם וההרכבה והחבור נראים ככל העולם
 ובכל הלוקי משרשיו וכענפיו בפשומו ובמורכבו בעלינו ובתחוננו וצריך שמה שהורכבו
 שיהיה כולו מחדש כאשר התברר לנו כי כל מחובר מהדש הדין הייב שנאמין כי
 העולם מחדש. וכיון שכן הוא ונמנע שיהיה הדבר עושה את עצמו. צריך שיהיה לעולם
 עושה שהתחילו וחדשו. ומפני שהתברר כי ההתחלות א"א שיהיו מאין תכלית
 לתחלתם. מן הדין שיהיה לעולם תחלה אין תחלה לפניו וראשון שאין לו ראשון. והוא
 אשר יצרו וחדשו כיה דבר לא עבר ולא על דבר וכמ"ש הכתוב בענין הזה (ישעיה

נכלמה ויהי חומר ע"ש אל סיוס לו יכולת לקבד ולהכיר בני יסודות לאחד לשמות מהם דבר שגייס לא. שכיזם זה
 נגדו זה כי: וכבר חשבו כי הם מורידת האש לומר שאפילו הנכבדים העליונים והמלאכים שיקראו אישים טעונית
 הם גיב מתוודים מבני דברים שכיזם כלם מחובר מתחת וזורה כמו שפטיים: כי לא נמנו לו: ונחברנו: ולא נחברו
 בשביעית: השוב וזמר כמו נקבעו כחם לשרוף כן טענעו לשתכר יתרו שכיזם נראה שפענע הוא לשיין: מפני המחלוקת
 שביניהם וזולתם וקושרם בלעדיהם וטרכיכם כנגד טבעם על כרחם. הוא כרואם י'
 אשר תקן קשורם ותכן הבורם. וכאשר נחקור על היסודות הארבעה נמצא מחוברים
 מחובר וצורה והמה העצם והמקרה והחומר שלהם הוא החומר הראשון אשר הוא
 שרש היסודות הארבעה והחומר וההוילי שלהם. והצורה היא הצורה הראשונה הכללית
 אשר היא שורש כל צורה עצמית וכל צורה מקרית כחום וקור וכלחות וכיובש
 והבדד והקלות והתנועה והסנחה והידודה להם וההרכבה והחבור נראים ככל העולם
 ובכל הלוקי משרשיו וכענפיו בפשומו ובמורכבו בעלינו ובתחוננו וצריך שמה שהורכבו
 שיהיה כולו מחדש כאשר התברר לנו כי כל מחובר מהדש הדין הייב שנאמין כי
 העולם מחדש. וכיון שכן הוא ונמנע שיהיה הדבר עושה את עצמו. צריך שיהיה לעולם
 עושה שהתחילו וחדשו. ומפני שהתברר כי ההתחלות א"א שיהיו מאין תכלית
 לתחלתם. מן הדין שיהיה לעולם תחלה אין תחלה לפניו וראשון שאין לו ראשון. והוא
 אשר יצרו וחדשו כיה דבר לא עבר ולא על דבר וכמ"ש הכתוב בענין הזה (ישעיה

טענעו

והיסודות הארבעה שהם האש והרוח והמים והעפר. וכאשר נחקר על עילות היסודות הארבעה נמצאם החומר והצורה והם שנים. וכאשר נחקר על עילתם יהיה מספרם פחות מהם והוא רצון הבורא יתברך ואין מספר פחות משנים אלא אחד א"כ הבורא יתברך אחד על כל פנים וכן אמר דוד עליו השלום (ד"ב 6 כס) לך ה' הכנסתו והמתנשא לכל ראשו וגו' ה"ל כי הוא רם על כל רמים ועלין על כל העליונים וראשו כל התלה ועילת כל עילה ועלול :

והשני מצד סימני החכמה הנראים בכל העולם הזה עליונו ותהנתנו קפאיו וצמחינו ובעלי חיים אשר בו וכאשר נשתכל בו יורנו כי כלו מחשבת חושב אחד ומלאכת בורא אחד והוא שאנו מוצאים אותו על מחלקותיו כשרשיו ויסודותיו כתדמה בתולדותיו ושהם בחלקיו ואותות חכמת הבורא יתעלה נראות בקטני היצירות וגדוליהן מעידות כי זהו מבורא אחד ואילו היה לעולם יותר מבורא אחד היתה צורת החכמה מתהלפת בחלקי העולם ומשתנה בכלליו ובחלקיו. ועוד כי אנהנו מוצאים אותו כי הוא צריך בקיומו ותקונו קצתו אל קצתו ואין חלק מסנו נגמר אלא בחלק אחד כצורך קשקשי השריין וחלקי המטה ואברי נוף האדם ושאר המחברים קצתם אל קצתם בתקונם והשלמתם. הלא תראה צורך הירח והכוכבים אל אור השמש וצורך הארץ אל השמים ואל המים וצורך בעלי חיים קצתם אל קצתם כי מקצת מיניהם אוכל מקצתם כדורם מן העופות והדגים וחיות השדה וצורך האדם אל הכל ותקנת הכל באדם וצורך הארצות זיהפליכים והמלאכות קצתם אל קצתם והחכמה נראית בקטני היצירות וגדוליהם. כי כה החכמה הנראית ביצירת הפיל לפי נודל נופו איננו יותר נפלא מכה החכמה הנראית ביצירת הנמלה לפי קטנותה. אך כל אשר תקנן היצירה יהיה כה החכמה והיכולת נראה בה יותר ותקון הבורא יותר נפלא ונראה ממנה וזה יורה כי כולם מחשבות חושב אחד ובורא אחד מפני שהם סתדמים ושויים ונכונים להשלמת סדר העולם והפתרתו לו בכל חלקיו ואלו היה לו יותר מבורא אחד היתה צורת החכמה מתהלפת בקצת חלקיו ולא היה צריך קצתו אל קצתו ומפני שהיה הלוך כשרשיו ויסודותיו שוה בתולדותיו ומחברותיו תראה כי מחדשו ומחברו ומנהיגו והושבו אחד. ואמר הפילוסוף אין כמה שברא האלהים יותר נפלא ממה שברא ורצה לומר כי החכמה

מרפא לנפש

הקדומים כמו שצדקה נעורכ וברוח קן פ"י וכפאר ספרים והעולם מכל דברים כזה זכ כמו שכתבתי ודי כיון לנפן דבני סמנר והדברים: וכאשר נחקר בו' ליל מה כוח הכוח והסבה של עשרה טונים האלה שסכ כמו אישים ופועים על לב הכח ועולם שלם: וכמציא חמש סכס התנועה ה' יסודות. שכלל התנועה לא יוכל דבר להסחות והסתוות כי לא דבר שפועל תמנו דמי' וימות ומתנת הטנוע כוללגטל מהקנים זכ אל זכ ומתחו מסכ כל כניחות שפועל תחכ סוף ית' שפועל כולל כל מהקנים ומ"ח ספרים דברים כלי יסודי הכוח: והדבור והצורה ככר האדם ועל ע"כ :

והשני מצד סימני החכמה הנראים בו כי נראה לשון קצת בכל דבר שפועל מקרן ועד גודל החכמה ועל ע"כ: וזה יורה וירס לנו שכלם ככלל מתכתת מושב אחד וכי' קפאיו ל' קפאו ספומות שוה חלקן וימותם ומהכח וידועם ליה: יהוא שאנו מוצאים אותו בו' ל' קפאו ורואים שהשורס וסס סיבותיו די סס מתולקס ונדרים זכ מוס וזה כעד ז' כניל יסודות: מתדמה בתולדותיו ועס כל זכ מתולותיס כיולוח מסס דומים זכוס תמנז זכ ליה כניזכ כניפסיס ומדומים כמו שנירס חלסו וכככסו שכתביס עסס כהיוטיס והאנריס כסי נירכיס וכלר מדוח ססס כמעט שויס וכן סומוח וענלי חייס קשקשיס כה הלומיה וכן כולס זכ' וכל' נמיס עייס וואפער לפרס מתדמט בתולדותיו ליל אע"פ שהשכריס ססס סיבותיו לייס נודקס זכ ליה ומתולקס זכ כעד זכ כניל' נמיס כן שמתכס כבורל זכ ליה ועסס מוסס סולוחט כעולם ססס נוחיס זכ ליה ומתקדו סדק סייכט גנוף חלף שריין זכ ליה וזכוס ספלי חלף לכלס זכל חלף דכעסן ופסי כו' סזס בתולדותיו ומתקדו כו': ואילו היה לעולם יהיה מבורא אחד א"כ חילוק ושני בחלקי כעולם בתולדותיו כמו ש"ס חילוק כצדאי נאכל אלו סיס מיוחד ככל לבד נכריאס ומיוחד כיוס לבד כריאס חלריס כו' כולס וע"כ חילוק מבורל כו' ככלל וכן נכרס חשכ' ונאכל אלו סיס מיוחד כיוס לייס וליס ספלי ועסס לח כריאיו מיוחד ע"כ: והיחא צורה החכמה מתהלפת בה ליל ע"כ נורס סיס לו נכררוח כידות חלרוח שזריס דומים ככלל נכרוחי חלרד וכל חלף סיס לו נכררוח חלרוח כפני עמו כדי סככל יצירו ויעש סזוח מבורל חלף לכל עפיה רחויס ע"כ ליה ע"כ חכס חלף כולס כמו שמתסיס: ויעור כי אנהנו מוצאים אותו בו' שכל נכרס כעולם יחין נכרד חלף להסלוחו ונקוחו סומוח וכל כיוול מן החכום יחך לייס חייס ויחך לייס חייס סהסס והלדס ע"כ כיוול וזכ משלם סכל ומוס שכתבתי: כצורך קשקשי השריין בו' וחילו חכר מנכריין חוליו לחס וכל סתן לייס דרך עס כן לא יע"כ כעולם להקפיוס אם יחכר חלף מסכררוס כמו שנירס חלריס סהסס דבני הכוח סככל ליה כפסיכוס ועל ע"כ עייס: וצדקה הארצות והפליכים בו' פירוס מתוחות כו' כל מדויס כו' כו' ספומות וסגולות חלרוח כו' סאין בחלרוח וציריות לו ליה ככלל מו' לו: והחכמה נראית בקטני היצירות וגדוליהן בו' ומוס דיעס כעולם לייסין לחקתן כעולם חליו כגולס קטנע דל"כ לך יעשס חכס כמכוס דכר ועל כו"כ נעשול וללף צורך: וזה יורה כי כולם בו' מפי ססס ממשיש וציריסי כולס ככלל ועס' לכר כעולם וסעמדו כו' כניל:

בקמן ובגדול מחלקי העולם מתדמה ושוה כמו שאמר דוד עליו השלום בספרו מיני עניני העולם ותכונתו יתשובו (פסלי קד) מה רבו מעשיך ה' כלם כחכמה עשית מלאה הארץ קנייך ואמר (סס נג) מה גדלו מעשיך ה' באר עמקו מחשבותיך:

והשלישי ספני החרוש הבולל את כל העולם כי הראיות למדו על הדושו. והוצרך עקבור זה שהיה לו מחדש ספני המנע היות הדבר מאליו ובשאנו מוצאים הויה ויתברר לנו כי היה אחר שלא היה. נדע בערות השכל השלם שזולתו בראו והמציא הויות ויצר אותו וכיון שהתקיים כי לעולם בורא שבראו וחדשו אין ראוי להעלות על דעתנו שהוא יותר או פחות מאחד שאי אפשר למציאות העולם מכילי בורא אחד ואלו היה אפשר שיעלה בדעתנו שיתקיים העולם בפחות מבורא אחד היינו מעלים על דעתנו כן אך ספני שלא יכולנו להשכיל דבר שיוכל לעשות את זולתו פחות מאחד ידענו ידיעה שאי אפשר לדחותה כי הוא אחד כי הרברים אשר יתבררו מצד הבאת הראיה עליהם ותהיה מציאתם מציאה שא"א לדחותה אין אנו צריכין להעלות על דעתנו שהם יותר ממה שהוצרך מביא אליו בהשלמת הדבר שהוא לראיה עליהם. והרמיון כי בעת שנראה כתב שוה בחבורו וצורות המכתב אשר נכתב בו צורה אחת יעלה בדעתנו מיד כי כותב אחד כתבו והברו כי הכתב לא יתכן בפחות מכותב אחד ואלו היה יכול להכתב בפחות מכותב אחד היינו חושבים כי ואע"פ שאפשר שיכתבנו יותר מאחד אין ראוי להעלות על דעתנו כן אלא בראיה שתעיד על ברור הדבר שהתחלק צורת המכתב במקצתו והרומה לזה ואם היה הדבר כן אין אנו צריכין לדעתו פנים כפנים אם אי אפשר לעמוד עליו מן הצד הנה ועמדו לנו הראיות עליו שמעשהו בסודו כתיבתו במקום ראותנו אותו. וידענו ידיעה ברורה כי כותב אחד נמצא יודע מכתב ויכול לכתוב כתבו ולא השתתף בו עמו וזולתו ספני סדר חכורו והשוואתו ספני שמעשה שני עושים מתחלק ואינו שוה ומסודר על ערך אחד ומשתנה בתקונו ותכונתו וכן נאמר בבורא יתעלה כי ספני שהיו אותות החכמה בבריאותו מתרבות ושנות הוצרכנו להאמין כי בורא אחד בראם שאי אפשר למציאות החכורשים מבלעדיו ושאיננו דבר נראה בעצם ובמקרה ומפני שאיננו נראה אי אפשר למצוא ולדעתו אלא בדרכי הראיות והכחיות המורות עליו מצד בריאותו או תעמוד לנו אמונתו שהוא נמצא ושהוא אחד קדמון היה ויהיה ראשון ואחרון כבוד חכם חי ועמדו לנו הראיות עליו במקום עמדנו עליו וראותנו אותו יתעלה ספני שאיננו מענינים הנראים על כן הוצרכנו להעלות על דעתנו שבורא אחד בראם כי אי אפשר בלעדיו במציאות המחודשים אך יותר מאחד אפשר בלעדיו ואין צורך אליו על כן מי שיטעון שהוא יותר מאחד לא יתקיימו דבריו אלא בראיה זולת הראיה שהבאנו ואי אפשר להעמידה מפני שהראיות שהן מדרך השכל אינן מכחישות זו את זו אך כל הראיות מעדות על אחדותו ומרחיקות ממנו ענין הרבוי והשתתף והרמיון כאשר אמר ה' ית' (שסס מד) ה'יש אלוה ומבלעדיו ואין צור כל ידעתי ואמר (סס) אני ראשון ואני אחרון ואמר (סס מה) אף ירי יסדה ארץ וימיני מפהח שמים קורא אני אליהם ועמדו יחדו ואמר (סס מה) צדיק ומושיע אין זולתי:

והרביעי שנאמר למי שהוא חושב כי הבורא יותר מאחד לא ימלט שיהיה עצם הכל מרפא לנפש

והשלישי ספני החרוש הבולל את כל העולם ר"ל ממה שמתאר בגלל כעולם מחדש וע"כ לו יש מחדש מה שיש שהתחברו סוף ע"כ אחד שאם היה צריך לכתוב לראש על כל אחד מהם ואין לנו לראש רק על אחד ושיש שיש יותר מאחד עליו להכיר לראש ולא יתח' שום ראש כי כל הראיות שסס ע"כ כסגל מעידים שזוה רק אחד: מתחלק צורת המכתב במקצתו ר"ל אם מראה ששתתף לזה ככתב כלולו שיש כחמסו או מוכל לומר מכתב שספני מתחבר שיש שישו וכו': וכן ככתב כלל כל וכן מלא מלא שום שישו וכו' מי מדיקן לומר מכתב כחמסו ללא לרובם חכמה כמורה סוף אחד ככתב כלל: ומפני שאיננו בו ר"ל אם היה כמורה דבר שיוכל לכתוב ולהשיגו כחמסו מתחבר לזה שיש לדיקן אל לראש סוף כל מתחבר סוף כמורה ימי דבר נראה כעולם ומתקיים כמו שהתחבר לקמן כמדק יד כחמסו וזכ"כ אין לכעיה רק בדרך ראש סגל וכן בהלכות מעדות רק על בורא אחד א"כ מ"כ כמורה ימי אחד יחד ויחדו כמ"כ כ"כ סוף סוף סוף מנעולו וכו': והרביעי שנאמר למי מי ויכל עטול לומר לני שחשב שהצורך יותר מאחד: לא ימלט ע"כ לא ימלט עליו סוף סוף סוף פשוט

שער היהוד

עצם אחד או שלא יהיה אחד. ואם יאמר כי העצם אחד אם כן הענין אחד
 הכורא איננו יותר מאחד. ואם יאמר כי לכל אחד מהם עצם איננו מובעל אחד נצטרך
 עכ"פ שיהיה ביניהם הפרש מפני מחלקותם והשתנותם וכל נפרש מובעל וכל מובעל יש
 לו תכלית וכל אשר יש לו תכלית מובור וכל מחובר מתודש וכל מתודש יש לו
 מחדש. ומי שהושב כי הכורא יותר מאחד מצריך שיהיה מתודש וכבר הקדמנו כי
 בורא העולם קדמון והוא עלת העלות ותחלת התחלות והוא על כל פנים אחד והוא
 כמ"ש הכתוב (יחזק' ט) אתה הוא ה' לבדך :

והחמישי מצד ענין הרבוי והאחדות והוא שאקליד"ם נדר האחדות כספרו ואמר כי
 האחדות היא אחד כה יאמר לכל דבר אחד ר"ל כי האחדות קודמת לאחד
 בטבעה כאשר נאמר כי החום קודם לכל דבר חם ולולא האחדות לא היה נאמר על דבר מן
 הדברים אחד והענין אשר אנחנו צריכין ההענות על דעתנו מן האחדות הוא יחידות
 נמורה ובדירות שאין עמה הכור ולא דמיון בשום ענין ולא רבוי ולא סכפר בשום פנים
 ולא התחבר אל דבר ולא התפטר מדבר וענין הרבוי הוא כלל אהודים ולא יתכן שיקדים
 הרבוי לאחדות אשר ממנה נתרבה. ואם נמצא בשכלנו או בהגשמתינו שום רבוי נדע
 ידיעה ברורה כי האחדות קדמתו בקדימת האחד המניני לשאר המנין. ומי שיהושב כי
 הבורא יותר מאחד יש לו לומר על כל פנים כי האחד קודם לכלם מפני הקדמת האחד
 למנין ואחדות לרב אם כן הבורא אחד על כל פנים קדמון אין קדמון וולתו כמו
 שנאמר (ישעי' מ) לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה :

והששי מצד המקרים הדבקים אל כל מתרבה והוא שהרבוי והכל מקרה נכנס על
 העצם והוא הכמות והוא יתברך הבורא העצם והמקרה לא תשינו מדה
 מסודתם בעצם כבודו וכאשר התברר כי הבורא התעלה מכל דמיון וערך אל מדה
 מבריאיתו מן השכל ומן הכתוב והיה הרבוי הנכנס על עצם המתרבה מקרה לא יאות
 שתשיג עצם כבוד הבורא מדה מסודת הרבוי ואם לא יסופר ברוב הוא אחד על כל

ברפא לפני

אלו או כסם עם אחד כלומר דבר אחד שאינו משודר כאלו חלמך חקיקה אחת וענין אחד נצרך פנ"ס שיהיה נתיבם
 כפרש ע"כ יש נתיבם כפרם והכלל המגדיל נתיבם: מפני מחלקותם והשתנותם כיון כסם חלוקים ומסומים זה מזה כברי
 חלמך כסם עם או יותר וכמה יודע אלוה כסם הכנס ולא אחד אם לא כסם חלוקים ומסומים זה מזה ולא קרב זה אל זה
 וע"כ יש מספר נתיבם: וכל נפרש מובעל כי דבר שיש לו הפרש והכלל מתחברו ע"כ יש לו נבול סביב לחומר עד פה מכל ולא
 סופך וזהו נבול: וכל גבול יש לו תכלית וכוף בעלות הדבר והכלל המגדיל נתיבם: כפי כי הדבר כסוף מן תחילת און
 כפי כל נבול נצרך לו נבול והנה כברי און לו כוף ונבול קוץ: וכל אשר יש לו תכלית מרובה מצד דברים סוף כוף
 ונתיבו והבית כסם סוף שיש בו הם שאין נבועלו כברי ע"כ יש בו דבר מה שאין נבועלו ליד כוף שיש הפסד בוט לכן נבולו
 ונתיבו מ"כ המורה כ"מ"ח ע"ן נתיב נבול: חיל הכתיב כתיב בלכות יסודי הסודר אלוה זה אחד כוף ואלוה שיש ולא
 יותר על כסם אלוה אחד כי אלוה יחי אלוהת הכנס היו נסוף ועמות מפני שאין כתיבים כסוף נתיב לחלוקתם נבועלו זה מזה אלוה
 מחלוקתם נבועלו נבועלו והנתיב ואלו הם סודר נוף נתיב סוף לו קן ותכלית שאי אפשר ליתוח נוף שאין לו קן וכל שיש נבועלו
 קן והנתיב יש נכחו לו כוף והנתיב כוף שמו כוללי נכחו און לו קן ואלוה סוף קן כנגלו סובב כתיב און כחו כח נח נוף
 וכאלו ואלוה נוף קן ואלוה לו והנתיב נבועלו כפי שיהא נתיב ונפרד מאחר לשיקור אי אפשר שיהיה אלוה אחד וידועת דבר זה
 מנות עשה שאלתי כי אליהו כי אחד עד כלן נבועלו:

והדרישתי והלאה המאושפת כספורה ויתברך אחד חסם סוף: מבר ענין הרבוי והאחרות כמתנוקן מתוכן עובע סריבו ומס
 סוף ענין סיהדות: ברה ענין נבועלו כתיב השער סוף שירשו וענין קודם נבועלו כתיבתי נעלו כתיבתי ע"כ ודיל עם
 נתיב דבר מתחבר ואלו קרובי אלוה שיש לו דבר נבועלו ספיהדות בו אחרי וממנו נבועלו כסם סוף דבר סוף נבועלו לקדמון
 כסם אחד על דבר נבועלו על דבר סוף חסם ע"כ יש דבר חסם נבועלו שמתנו קבל החימום וקרובין אותו נ"כ עם כמו סיהר
 לו דרזון כס"פ ע"כ: ובדירות שאין עמה הבורא בלא נבועלו לחבר סוף דבר אל זה האחדות: ולא דרזון שאין סוף דבר דמות
 לו: ולא ספיה ולא נתיב חסם סוף סיהר סוף היא יחידות נבועלו וחסם נבועלו ע"ן אחד נבועלו אלוה
 כי אין עוד מלבדו כי חסם יש דברים רבים נבועלו נבועלו לבדו חסם אלוה לכל סיהר און לו חסם: וענין כרבו כוף לשיק כל
 זה ח"כ ע"כ זה האחדות שאין סוף קודם סוף כמו שאלתי קודם נבועלו נבועלו אלוה כסוף אלוה כוף כמו מתחבר: לפני לא
 נוצר אל וגוי פנים כרז"ק אל ונתיב שום ואלוה שום ואלוה ע"כ חלוקתם ונבועלו ונבועלו שיערתי שיערתי נ"כ
 אל זה אל ונתיב שום ואלוה:

והששי מצד המקרים בו נבול נ"כ לבניה רואים על סוקוה כברי דבר המסתם כוף חקדי ואלוה נכנס רב כי לפעמים כוף
 רב ולפעמים אלוה רב על עוד הכנס ויהי ח"כ סוף כוף חקדי נכנס וברע על הכנס כי העלם יש לו קיום וספיהרות כלל
 סוקוה לכל המקרה כוף נחול על דבר עמו: והוא הכמות ר"ל ובחכמה כוף מתחבר כמותו מתקשר: אחרים וחסם כלם
 מקדים כס"פ נבועלו ע"כ: והוא יחי הבורא העצם והמקרה וע"כ לא חשינו עם מרס מתחבר נבועלו כסם חסם און נ"כ כרס
 חסם כוף חסם ומקרה חסם אלוה כי סוקוה התעלה מכל דמיון כוף: כן השכל כי אלוה על עוד סוקוה כוף חסם
 סוף לנבועלו חסם לו מרס מתחוסס מרס כסוף ליתן כסוף כוף חסם חסם ע"כ: וכן הבורא ואלו מן החימום אל ומס דמות ספיהרות
 לו ומרס און מרס כוללית כי ויתן מעשתי: וכן כסם חקדיים כוללית:

פנים מפני שאין בין הרב והאחדות אמצעי א"כ אין הכוורא יותר מאחד והוא אחד עכ"פ כמו שאמר חנה (שמואל ח' ב) אין קדוש כה' כי אין בלתיך וגו' :

והשביעי כי הכוורא אם הוא יותר מאחד יהיה כל אחד מהם יכול לברוא העולם או לא יכול אלא בעזר חכרו. ואם כל אחד מהם יכול לברוא הא' נוסף מפני שהאחד יכול ואיננו צריך לזולתו ואם לא ישלם הדבר כי אם בהתחברם אין לאחד מהם יכולת שלמה ולא כח נמזר מפני שכל א' מהם נלאה ומקצר וכ"א מהם חלש וכל חלש יש תכלית לכוה ולעצמו. וכל אשר יש לו תכלית יש לו נכול וכל אשר יש לו נכול מחובר וכל מחובר מחודש וכל מחודש יש לו מחדש. אם כן החלש אי אפשר שיהיה קדמון מפני שהקדמון לא תקצר ידו מדבר ולא יצטרך לעזר זולתו. א"כ אין הכוורא יותר מאחד ואלו היה אפשר להיות יותר מאחד היה אפשר שתהיה ביניהם מחלוקת בכריאת הכווראים ולא היתה נגמרת מהם יצירת הברואים. וכמצאנו כל העולם הזה על סדר אחד ותנועה אחת נמצאת בכל חלק מחלקיו לא נשתנה ועם הדורות נדע שיצורו ומנהיגו אחד לא ישנה מעשהו ולא יחליף הנהגתו זולתו כמו שאמר (ישעיה מד) ומי כמוני יקרא ויגידה וערכה לי וגו'. ואמר דוד (תהלים קיט) לעולם ה' דברך נצב בשמים לרור הדור אמונתך כוננת ארץ ותעמוד. ומה שאנו רואים הנהגת הכוורא השלמה בברואים כי ההנהגה לא תהיה שלמה תמדת על ענין אחד אלא בהתיחד אחד בעצה ובהנהגה כמלך במדינה והנפש כגוף. ואמר אריסטו^ו בספרו בענין היחוד אין טוב חכמות הראשים אך הראש האחד ואמר שלמה (משלי כח) בפשע ארץ רבים שריה וגו' וכמה שהבאנו בענין הזה די למבין ומספיק בתשובה על הנחת הרבוי כי בהעמידנו האחדות לכוורא העולם תהיה מעטת כל מי שיאמר שהוא יותר מאחד ואתה דע לך :

פרק ח אך באור אופני האחד האמיתי והאחד העובר הוא שהאחד שם נגזר מה האחדות והוא נאמר על שני ענינים. האחד מהם מקרי והוא העובר והשני עצמי קיים והוא האמיתי והאחד המקרי גם כן הוא על שני ענינים. האחד מהם נראה בו רבוי והכולל והקבוצ כגון האחד אשר הוא כולל מינים רבים וכמין האחד הכולל אישים רבים וכאיש הא' המחובר מחלקים רבים וכצבא האחד הכולל אנשים רבים וכאמרנו כור אחד והין א' ורובע א' וליטרא אחת וכל א' מהם כולל דברים רבים יאמר על כ"א מהם א'. וכל א' מהם שהזכרנו נקרא אחד על דרך העברה והוא מפני שהדברים ההם אשר יקבץ אותם השם והוא שוים בענין א' ונקרא רב מפני שכולל דברים רבים וכאשר יתפרדו הדברים ההם והיתבודדו יאמר על כל אחד מהם אחד והאחד בכמו הענינים האלה אשר זכרנו מקרה והוא אחד מצד ורב מצד. והענין השני מאחד המקרי הוא האחד האמיתי על האיש הא' את תרבה ולא כולל דברים רבים כנראה ממנו אך הוא רב בעצמו מצד חבורו

מרפא לנפש

הדשביעי כי הכוורא אם הוא יותר מאחד אם נמזר נמזר כשאר יסוד מאלו ונלפול. סוף ויכול כל אחד לבדו לברוא העולם כל א' לנזר כל חבורו אם כל אחד מהם יוכל לברוא את העולם א"כ לא יספיק לנזר חבורו ואמרנו כמינו טלח ברב כווס יוכי כעל וז"ל אין לרבים לעבוד כי אם לתו וס עבדו חותם כל כל בטובם לנבדו: וכל אשר יש לו נכול מרובר כמו בתבאר לעיל בראש רעיוות עיש ונפ"ח: ואילו היה אפשר לחיות בו' היה כיון מחלוקת בבריאח הברואים נזה ונתן כספי עיסת מחלוקת זום ואחר כזה אם נכס ולא כויה ענפתם מן יצרת בברואים כיו וז"ל ככל"ס דית כשמתקין לזון כמין: וז' רב ספדיו כי לשיב: להנפוסים חלומיים שסס טיים אלם לא לזולל סלחך לעשות ממש אלף עזור חבורו כיו טעם חלום ואם א"י מהם יוכל להכרית את חבורו כיו עטיה מוכרשים ואם טעיה שחיים לעשות כל א' מהם שילם ויקף א' להקות חלום וז"ל בקש להחיות רחוי טיים סלום סלום מה פו יח מה לאתך כסרף עש ואן ויכל א' להספיק דבר מחבורו כיו טעם חלום חלום ואם לא ויכל להכסור כיו טעם נלאים כיו וטיס ועוד חלוקת מלך נעטן חבורו וז"ל כ"כ להכרין כי כל יבדלח חקטיס בחלום חוקי פי ויזל. ככל סוף אחד מיוחד כמיס פי אחד כיו ומצ"ל לעיל דף כ"א ט"ב פעל כמ"ל: ולא יחליף הנהגתו זולתו לא ויכל להחליף ולעשות כסגנונו ומעשיו :

פרק ח אך באור אופני כיו מכו כחלוק ענין סלחך האמיתי וכאלה סעורו. ר"ל טעם זום על אחד עובד מעליו פי לא לעולם יקרא כסס כיו סם כסרו אם יתפרדו חלקיו מתחברו מהם פי כל דבר כסוף מענינו א"י לא מכל עוד לקדחו כסס אחד כיון עטת סוף כרסס א"י סם סכוי קורין אותו אחד חלנו סלחך בדרך כעכסס וסם מוסלח ענלח כמו שנתבר וסוק: האחד מהם נראה בו הרבוי ר"ל ענלח כחש טיש בו כרסס חלקים וזמ"ל חנו קורין אותו אחד כיון סלחך כיו כמ"ל לעיל ספרו: והענין השני פי הנאמר על האיש האחד לא מחורבה כיו אין זה כליש אחד סלחך לעיל ענלח פי כיונו סוף מחובר חלומיים ועצמות ועמידים וכן מיני בלש' להלך ר"ל עש אחד כמו חכיה סלחך אתו חן סלחך כמיס היללס

ועיקר המחלוקת הרב וכיון שהיה סימן החבור וההרכבה והסדר נמצא בעה"ל בכלליו
 בפרייו וחלקיו ושרשיו וענפיו צריך שימצא בכלם ענין השתוף והמחלוקת ועיקרם
 האחרות והרב. ומפני שהאחרות קודמת לרב בטבע כקרימת האחד לשאר המנין מן
 הדין שתהיה עילת כל מתרבה בלתי מתרבה כראש התהלות מפני הקדמת ענין האחרות
 לכל מתרבה וכיון שהיו העילות מניעות בתחלתן ונמנעו שיפעל הפועל בעצמו לא היה
 אפשר שתהיה עילת האחרות והרב כמותן רב ואחרות. וכיון שאין עילת ההיות היה
 בלבד ולא רב ואחרות. מן הדין שיהיה עילת ההיה אחד אמת. וכבר הקדמנו בדברינו
 כי העילות כל אשר תעלינה למעלה תתמעטנה כתהלתן עד אשר תהיינה מניעות אל שרש
 המנין והוא אחד האמת והוא הבורא יתברך. ומן הידוע עוד כי כל מה שימצא בשום
 דבר סקרה אי אפשר שלא ימצא בדבר אחר עצמי אמתיו ואין לו העתקה ממנו כי אם
 בהפסדו בחום במים החמים שהוא סקרה במים והוא באש עצמי קיים ומן הידוע עוד
 כי כל מה שימצא בשום דבר סקרה אין הדבר ההוא אשר יקרה בו המקרה סקבל אותו
 המקרה אלא מן הדבר אשר הוא בו עצמי כמו שאנחנו רואים בחום המים שהוא סקרה
 בהם נאצל עליהם מן האש שהומה עצמו בה. וכאשר אנחנו רואים מלחות הדברים הלחים
 במקרה שנאצל עליהם מן המים שהלחות בהם עצמית וכן שאר כל ההיות כאשר
 נתחבל בעניניהם. ועל ההקשה הזאת נהנינו דברינו בענין האחרות כי כיון שהיתה בכל
 אחד מהכרואים מקרית כאשר הקדמנו מן הדין הוא שתהיה בעילת הכרואים עצמית
 קיימת אמתית וממנה קבלו כל ההיות ענין האחרות בדרך המקרה כאשר בארנו ונאשר
 הקדמו על ענין האחרות האמתית בכרואים לא מצאנוה לאחד מהם קיימת אמתית ואם
 יאמר [על כל אחד מן הסוגים והמינים והאישים והעצמים והמקרים והגורמים העליונים
 והנופים הרוחניים וכל מנין ומנוי וכל אשר לו תכלה ונבול] אחד ומיחסים אלו ענין
 האחרות לא יאמר לו אחד אלא על דרך העברה מפני שהוא כולל דברים שנקראו אחד
 מדרך הדמותם והתחברותם בענין אחד והוא רב מעצמו מפני שמקבל הרבוי והשונו
 והחלוק הממחלקת והחבור והתוספת וההסרון והרתועה והמנתזה והדמיון
 והצורה ושאר המקרים המיוחדים והכוללים לכל אחד מהרובים והאחרות האמתית

שריפא לנפש

שם שמוך סוף הלא קודם לכן כל חלק לגדו מיוחד: וכיון שהיה סימן החבור בו כמו שנתפלג לישל נהקו ר' עיש בכלליו
 של כמותם ככלל הוא כיום אחד הסימן לכל מה שמתוכו וכאשר אחד הסימן לכל חבורו ולא יתבר דבר אחד לא יונמר מפניו כמו
 שיתפלג לישל של: מן הדין שתהיה עילת כל מתרבה מהמים וכיסול ר"ל מן שטעם וברא כל כבדושים שם מתכנס
 הוא יחיד וכאלו שן כל התלות ע"כ טעמו כפוף אילו מתרכב כמותם משם קדמת ענין האחרות לכל מתכנס: וכיון
 שהיו העילות מניעות בתחלתן אלא טעמו שם טעמו אין להם מתלה שם עלם לאו וס' וס' עד אין סוף ולס' אמת
 דבר זה כבר נמנור גורם עקב ס' כקדמתם כפינה שטעמו מניעות בתחלתן וס' שטעמו אלו רחל לכל טעמו ולס' שטעמו
 שאין כראון לפיו ומעט אין שטעמו כמותו שיהיה דבר טעמו אמת עמו כמו שנתפלג והתברר של כקדמתם
 לראשון אי"כ על כרחי סיה ילם כרוא יוירג ויארך ועל מה דעתם שחסיס שילת ר"ל טעם על האחרות וכבר שטעם סגולת ויסיב
 שיהא עילת ויסיב לנטפוליס וס' כלל האחרות ור' כיון שכולם מתחברים ויסיב גי' יסיב סגולת כמותן ר"ל ר' ותחלת ויסיב
 כרוא ס'ס לנדרווי נודוי מנת כמותל ויון שאין עילות סהיות ר' כלבר שאלה יתכן יסיב סתמחל ר' שסרי האחרות קדש
 לברר קדמתם אחד לשאר כמותן ולא יתכן גי' יסיב מטיסס מרב ותחלת דל"כ סוף מתחבר כמו כל מתחבר סוף ר' דל"כ
 נחלת וכל מתחבר מתחדש ואין זה כרוא כראשון וד"כ מתאר שאל יתכן ליות אמת מתא אלו עי' עילת כל טעמות ויסיב
 של כל סהיות סוף כרוא יתבר סוף אחד אמת אב אין כמותו. וממולל סדכסיס מללל ענין ותסגיל גי' של סלג
 קדמתה וכל סהיות ס'ס יתברס ו'ס' וס' נרואיס כרואטמ ע"ס: וכן הידוע עוד סוף דרך שיש ורואיס אמת
 על המנין יתברך אחד אמת כ"ל: אין לו העתקה כסבו ב"א בהפסדו ר"ל שאלה יעקב סהיס מללל רק ס'ס ויסיב ויתסבל
 סלל לגדו וזו אי'ן ס'ס וזו חס סוף טעם ס'ס אכל סהיס סהיסס אף שיעקב כמתוומת מסס סגולת וס'ס סהיס קיימת
 וסוף סהיס סתמימות סהיסס סוף בו כקדמי: ועל ההקשה זאת כ"ל ר"ל ועל דרך ז'ס ויסיב: וס' על לטעמיס לגרר דריט
 בענין האחרות: כי כיון שהיתה בכל אחד ר'ל ר"ל כס סוף של האחרות יסיבס ככל אחד מהכרואים ולמנו ר'ל כחמת
 שהאחרות כוללמן עייסס סוף האחרות כדבר אחד וסונו יסיב יסיב סוף עילת כל כרואיס כעם קיים אמתיו ומנו
 ג'ס סל ס'ס סוף ס'ס וס'ס מללל האחרות כדבר אחד וסונו יסיב יסיב סוף עילת כל כרואיס כעם קיים אמתיו ומנו
 קבלו כל הכרואיס ס'ס סוף של האחרות כקדמי כמותם: ואם יאמר אף ס'ס יאמר על סוף ס'ס על סוף ס'ס על סוף ס'ס כ'
 וס'סוים ומתקייס ס'ס סהיסס ומתקייס ס'ס סהיסס כוונס ומתחברתם שסריכתי לטל: והרובים והיניעותם ס'ס סגוללס וס'ס
 סהיסס: והרובים והיניעותם ס'ס סהיסס: וכן כל דברסיס סהיסס ויכל לגרר סגולת למנוס ולס'ס: וכל אשר לו לו
 תכלה גבול אלא יאמר לאחרת על אמת מכל אלו שזכר סוף אחד ואף שמתקייס אלו ענין ס'ס סוף סל עי' סהיסס בעלמם
 וזויה ויכל כעם סוף ר'ל בעלמם מנין סקבל כרינו וס'סו כו': ושאר המקרים המיוחדים והכוללים לכל אחד מהרובים והאחרות
 והכוללים יס' לכוס מתקייס סוף וכוס סללס וכמוס ס' סגולת אמת כמו שנתפלג לראוים כרואיס מלללס יס' ע"ס:

איננה נמצאת ולא נאמרת כאמת על דבר מן היצירות . ובפני שהיה האחד נמצא
בברואים בדרך המקרה והורה האות והמיפת כי הבורא אחד . ידענו דעת ברורה כי
האחדות אשר אמרנו על כל אחד מהברואים על דרך העברה נאצלת מענין האחד
האמת והאחדות האמתית היא הנאמרת על בורא הכל יתעלה והוא האחד האמת ואין
אחד אמת זולתו כמו שהקדמנו . וכל הקי האחד האמת אשר זכרנו לא יאותו כי אם לו
לכדו וכן כל עניני הרבוי והמקרים והשנויים והתנועות והדמויות וכל מה שלא יאות
לאחד האמת רחוקים ממנו יתברך כמ"ש דוד ע"ה (תהלים מ) רבות עשית אתה ה' אלהי
נפלאותיך ומששבותיך אלינו אין ערוך אליך וגו' ואמר הכתוב (ישעיה מ) ואל מי תדמיון
אל ומה דמות תערכו לו ונאמר (תהלים פו) אין כמות באלהים ה' ואין כמעשיך ונאמר
(ירמיה י) מאין כמותך ה' גדול אתה וגדול עמך בנבונה וגו' . וכבר התבאר והתברר כי
בורא העולם יתברך אחד אמת ושאיין אחד אמת זולתו כי כל מה שיפול עליו שם אחד
זולת הבורא אם הוא אחד מצד יאחד הוא רב מצד אחר כאשר זכרנו כי הבורא א' מכל
פנים כמו שכארנו וכמה שהבאנו בענין הזה די למינין :

פרק י אך באור המדות האלהיות המושגות והחכמות המסופר בהן הבורא יתברך
הכוונות בהם רבות מאד כפי רוב הברואים והמוכות הכוללות אותן והן
מתחלקות לשני חלקים עצמיות ופעוליות . ומעם אמרנו עצמיות שהן מדות קיימות לא
יתעלה קודם הברואים ואחלקים תאונה לו לעצם כבודו והן שלש מדות והן שהוא
נמצא ושהוא אחד ושהוא קדמון אין לו ראשית . והמעם שאנו מספרים אותו כאלה המדות
להורות על ענינו ואמת מציאותו ולהעיר על כבודו ולהבין המדברים בו כי להם בורא
שחייבין בעבודתו והוצרכנו לספר אותו כנמצא מפני שהראיות הורו על מציאותו בעדות
סימני מעשיו בעולם כמו שנאמר (ישעיה מ) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא
במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרום אוניס ואמיון כח איש לא נעדר ע"כ נתחייבנו
לספר אותו כנמצא מפני שהתקיים בשלנו כי הנעדר לא יהיה ממנו פעול ולא שום מעשה .
וכיון שהתבררו מעשיו וברואותיו התברר בדעתנו מציאותו אך מה שאנו מספרים אותו
בו מן הקדמות מפני שהראיות הורו כי לעולם הזה ראשון אין ראשון לפניו ותחלה אין
תחלה לפניו והתברר כי ההתחלות א"א שתהיינה מאין תכלית מנין בתחלתן והדין גותן
על כל פנים שהבורא יתעלה ראשון אין ראשון לפניו וזהו ענין הקדמות כמו שאמר
(תהלים ז) ומעולם עד עולם אתה אל ונאמר (ישעיה מ) לפני לא נוצר אל ואדרי לא יהיה .
אך מה שנספר עליו שהוא אחד כבר בארנו זה באר היטב באיות ידועות והתקיים
בעדינות ברורות כי הענין האחדות האמתי דבק אל עצם כבודו וענין האחד ריחוק הרבוי
מעצם כבודו והמע השני וההלוף והמקרה וההויה וההפסד והחבור והפרידה והדמיון
והשתוף מאמתת עצם כבודו ושאר נדרי הרב :

וצריך שתבין מן המדות האלה שהן לא תחייבנה לעצם כבוד הבורא ענין והלוף אך
ענינם להרחיק זולתם ממנו יתעלה והעולה על דעתנו ושלנו מעינים כי בורא
העולם האמת לא מרובה ולא נעדר ולא מהודש וכן צריך שתדע כי כל אחת מאלה
המדות השלש אשר זכרנו מחייבת שאריתם כאשר נתבונן בעניניהם . ובאור זה כי האחד
האמת כשהוא דבק וקיים בשום דבר צריך על כל פנים שיהיה נמצא קדמון מפני שהתברר

מרפא לנפש

פרק י אך ביאר וכו' אין נבאר נהנה כחמדים ומע עמספדים בו להכולל יתכן המושגות שם מדות ששלל מחייב
שישם נכרה ר"ל כבוד נחלה וסוד אחד קדמון וכמו שיבאר : עצמיות וס ססס בו יתכן בעלם ק"ה אם לא נראה אם
סעולם כמו שיבאר : והפעוליות כס מדות אלו קריין רוחו על שם פעולותיו כמו שיבאר לקמן : תאונה ססס נלוסס לו :
וצריך שתבין מן המדות האלה שלל מלצר ססס ססס נעל מדות האלה איז לכפץ שיש ח"ו ישנו בעלם נכדורו כמו לזכר
לס מלצר רוחו ססס חכס נקססס ממכססלות להכססס וכן סלר מדותיו כל חסס סס סטור בו אלל נכדורל יתכן אלל
ויחייב סמדות כחלו סוס סטור בו ויחייב וכו' : אך ענינם להרחיק הילתם ממנו ר"ל להרחיק מסיסון ממנו ח"ו יתכן מרפסס :
והעולה על דעתנו כ"י מעינים לסר נחור מסיסס מדות האלה : כי בורא עולם יהי לא מתברר לקן קריין רוחו אחד כלינו
סלצר על מרפסס : ולא נעדר סוס ח"י כל נעלל : ולא מרודס סוס ח"י של קדמון ועלנו לסרות ססס ח"י לינו מרודס כי
קדמון לינו סמדות וכמדות לינו קדמון : וכן צריך שתרע בו מחייבת שאריתם כ"ל אם אלו קריין לסריו ח"י אמת

כי הנעדר לא יכופר בא' ולא כרוכ וכשיאות לשום דבר ענין האחד האמת ויתקיים לו דין הוא שיאות לו שם המציאות וענינה זכר ענין הקדמות דבק לו מפני שאחד האמת לא יהווה ולא יפסד ולא ישתנה ולא יתחלף א"כ הוא קדמון כיון שאין לו תחלה. ומי שהתקיים לו ענין האהדות האמתית כבר התקיים (ע"ל התברר) לו ענין המציאות והקדמות. יכן נאמר כי מדת המציאות התמידית כשהיא נאותה לדבר תאות לו עמה מדת הא' האמת וצדקת הקדמות. אך מה שראוי לו ממדת האחד מפני שהנמצא תדיר לא יתכן שיהיה נמצא אחד אפס ולא ישתנה מענין המציאה אל אפס מציאה ולא מאפס מציאה אל מציאה ומה שהוא כסדה הזאת איננו רב מפני שהרב לא ימצא מציאה תדירה מפני הקדמת האחד לו וכל הנמצא תדיר איננו רב א"כ הוא אחד. וכן ראוי לו עוד מדת הקדמות כי הנמצא תדיר אין לו תחלה ולא תכלה א"כ ענין הקדמות דבק לו עכ"פ. וכן נאמר כי מדת הקדמות מהיבת למי שהיא ראוייה לו מדת האחד האמת ומדת המציאות התדירה ומה שראוי לו ממדת האחד האמת מפני שהנמצא תדיר הוא שאין לו תחלה ומה שאין לו תחלה איננו מתרבה שכל מתרבה יש לו תחלה והוא האחד א"כ אין המתרבה קדמון והקדמון לא יתכן שיהיה אלא אחד והתחייבה מדת הא' בחיוב מדת הקדמות וכן צריך שתתחייב מדת המציאות בהתחייב מדת הקדמות כי האפס לא יופר לא בקדמון ולא בהדש. וכבר התבאר כי המדות האלה השלש ענינם אחד והנראה כהן אחד ושאינן מהיכות שנוי לעצם כבוד הבורא יתעלה ולא הכנסת המקרים עליו ולא הרבוי על ענינו מפני שהענין אשר נבין מהם הוא שהבורא יתעלה איננו נעדר ולא חדש ולא מתרבה ואילו היינו יכולין להלין על ענינו במלה א' הכוללת אלו המדות כבת אחת. כמו שכולל אותם השכל כדי שיעלו אלו השלשה ענינים בדעתנו בה כאשר הם עולים בשלש אשר זכרנו היינו מליצים בה עליו. ובין שלא מצאנו כמה שאנו מדברים בו מן הלשונות מלה שתורה על אמתת ענין הבורא ית' הוצאנו הענין ביותר ממלה אחת. והרבוי הנמצא במדות הבורא יתעלה איננו מצד עצם כבודו רק מצד קוצר כח מליצת המספר מהשיג ענינו במלה אחת שתורה עליו. וצריך שתבין מענין הבורא שאין כמוהו דבר וכל אשר תספר אותו בו מן המדות צריך שתבין כהם ריהוק שכנגדם ממנו. כאשר אמר אריסטו' השוללות במדות הבורא ית' אמתיות מן המהיכות. מפני שכל מה שמחייבין לעצם כבודו מן המדות איננו נמלט ממדות העצם או ממדות המקרה וכורא העצם והמקרה לא תשיגוהו מדה ממדותם בעצם כבודו וכל המרוהקות ממנו מן המדות הן אמתיות בלי ספק והנה נאותות לו כי הוא נעלה מכל מדה ותאר ומרומם אבל דמות ודמיון וע"כ אתה צריך שתבין מן המדות האלה השלש דמיון ודמות ודמות אפס.

אך המדות האלויות ההפעליות הם המדות אשר יסופר בהן הבורא יתברך מצד פעולותיו ואפשר שישתתף בספורם עם קצת בראויו והותרנו לספר אותו בהם מפני הרהק המצריך אותנו להודיענו ולעבוד על מציאותו כדי שנקבל עבודתו וכבר מצאנו

מרא לפניש

משם המדות האלו יש בכלל מהם אחת מן המדות הנאותים י"ל אף שלא נדענו אותם כולם נפסנו כמו שמבאר וסוף: וכן נאמר כי מדת המציאות התמידית כשהיא נאותה לדבר אם יש דבר שלאוי וכן נאמר עליו אפס נמצא תדיר על כן כוא יכא אחד אחת קדמון וקדמון לכל דבר כיון שלא היה ספק במציאותו מעולם ועד עולם ולא היה שום זמן שלא היה נמצא: כאשר אמר אריסטו' השוללות כי כוא לא שנוי שלל שלל ממשית ומתחיל דבר מענינו וי"ל שזכו יותר לשנוי ולכרחיק מהבורא וצדקת המדות הם המדות האלו למשל שומר כיון לעומ על הבורא ית' שאינו מתרבה ולא נעדר ולא מתחדש בהם כסודו וסגולתו והם אחת ית' שתתחבר עליו וקדמה חוהו נדבר דיוכ סכוא איה ומנא וקדמון כי אין אמתית ממשית אהדות כי כלש חוברת כהם מלקים יתדו והאנו נמנע לו שיהיה מנחה כעלם מקדס בהם כעלם כסודים כלי ולין ספק שסכוא כעלם ומקדס לא תבין אותו שום מהם עמדות כרוחו: כי הוא נעלה ענין עליו ותכניו נמנעו לו עניני כסודים ודמיון: ודמות ודמיון דמות סוף כיון נרכה ודמיון כסוד דומם לנכר איה ומי כי דמות ואפס על מנעם כמאיה כעלם

הדמיון והאנו על כחמנעם ענה כמנעם ע"כ: אך המדות האלויות ההפעליות שכל לעול ועמה מקדס אותם ואמר ספק נאמרים מנה פגולותיו: והותרנו לספר אותו כי וסוף לו (כבר אהנו מעולם במציאות אף שלנו האמת סוף שלל כדא אן סלקן והדקן מפרין אותנו לוח ידי שנוי לנכר ע"י י"ל ועד סוף לנו כולל האנו מייחס לעבודו ואיך לקחן וילינו כיון מהפסיד אהנו נמנעם דקות ועטעם כמאיה לא סוף מנעם

שמשתמשין בסין הזה סמדות הבורא בכפר התורה ובכפרי הנביאים הרבה כאד
 ובתשבות הנביאים החסידים והם על שני דרכים . הדרך האחד מדות שהן מורות על
 דמות וצורה נשפית כמו שאמר הכתוב (נלשתי ה) וכרא אלהים את האדם בצלמו
 בצלם אלהים ברא אותו (סס ס) כי בצלם אלהים עשה את האדם (ממזכר ס) על פי ה'
 (ישיעי מה) אניידי נפשו שמים (ממזכר יח) באוני ה' (שמות מד) ותחת גלגלי (ישיעי נח) ירוע
 ה' (תלסי מד) אשר לא נשאו נפשי (נלשתי ו) בעיני ה' (סס ח) ויארם ה' אל לבו
 והרובה לזה הן הכתובים החסידים . והשני מדות שהן מורות על הגוונות ומעשים נשפית
 כמו שנאמר (סס) וירר ה' (סס ו) וירא (סס) וינחם (סס) ויתעצב אל לבו (סס יח) וירר ה'
 (סס ח) ויחזור אלהים (ממזכר יח) וישמע ה' (תלסי טח) ויקץ כישן ה' ורבים כאלה סמעשי
 הסדברים . אלא שקדמונינו ול' כפרשם כתבו הקדש תרגמו לנו הסין הזה כן המדות
 וקדקדקו בו כפי יבולתם להבינם דרך כבוד וייחסו הכל אל כבוד הבורא יתברך כאשר תרגמו
 (נלשתי כח) והנה ה' נצב עליו והא' יקרא דה' סעתד עלווה' (סס ו) וירא ה' וגלי קדם ה'
 (סס ח) וירר ה' וראגניו יקרא דה' (סס לה) ועל מעלוי אלהים וואסתלק סעלווי יקרא
 דה' הוציאו את הכל דרך כבוד ודריקו אותם סעבורא יתברך כדי שלא ישיגו שום
 הנשמה ולא שום סקרה . וכבר האריך בכבוד הענין הזה הנאון הגדול רבינו סעדיה ול'
 בספר האמונות ובפירושו סדר בראשית ובפירושו סדר ווארא ובספר יצירה מה שיש בו די
 ושלא נצטרך עמו לפרשם ולבארם בכפר הזה . ואשר נסבום עליו כלנו כי הרהק הביאנו
 להנשים הבורא ית' ולספר אותו בסמדות הכתובים כדי לשער ענין שוקים סציאות הבורא

כרפא לנפש

מנינם לא כלולת ולא סעטיים ולא סיה אקבר סעגוד דבר טל דע כי עש : והם על שני דרכים כיו ויל סכווי סנאחר
 כפי סמדות סכחית וגו' וכן סמדות סתקן נלכח סקוק סכחית סעכיות או סעלווי או סעלווי . וכסעכיות סקוקים
 סמסכיס כוללם סמוח סחלעוט סעטיים כמו מוריס סכסל' הך מרודס סמו סקן קל ויקץ נגור דכרי ודכודס סכס . וסעכיות
 כמו כרין ויגודן סכול קרובים יבא לסקוח סמווי כמו יח סדך וראקין . וסמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סווח מן סחלעוט . לכן סעכיות כמו יח סדך וראקין . וסמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות
 סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות סמוון סכר עליו בלאל כיו נסלול סמוון סמיחות כיו וכל סמויות

ל"א

עובדים לאלהיה אהרין וכן נאמר בהקראו (מחמת ג) אלהי העברים (נלאשיח לנ) אלהי ישראל כמ"ש הכתוב (דמ"י) לא כאלה הלך יעקב כי יוצר הכל הוא ואמר דוד (תלנא) אלהי ה' מנת הלכי וכוסי אתה תומך גורלי ואלו היינו יכולים להשיג אמתת ענינו לא היה נודע אלינו בולתה ובין שנמנעה משכלנו השנת אמתת ענינו ספר עצם כבודו שהוא אלהי מבחר יצוריו מדברים ושאינם מדברים. ועל כן אמר למשה רבינו ע"ה בעת ששאלו (מחמת ג) ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם ויאמר כה תאמר לפני ישראל אהיה ואשרני אליכם ובין שידע שהשם הזה לא יבין העם סמנו אמתת ענינו הוסיף באור ואמר כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר. והיה רצונו בזה אם לא יבין העם המלות האלו וענינם בדרך שכלם אקור להם שאני הוא הידוע אצלם מצד הקבלה שקבלו מאבותם לפני שלא שם הבורא דרך לדעתו וזלתי אלה השני דרכים. האחד מה שהשכל מראה מדרך אותות פעולותיו הנראות כבריאותיו. והשני מצד הקבלה מן האבות כמו שאמר הכתוב (זיוג טו) אשר חכמים יגידו ולא כחדו מאבותם:

וכפני שהיתה השנתנו לכל נמצא על אחד משלשה צדדים. האחד מהם הרנשותינו הנמשכות כראות וכבשע וכמעט וכרוח וכמשוש. והשני בדרך שכלנו והוא שענין הראיה על הדבר הנמצא מסימניו ומעשיו עד שתתקיים לנו אמתת מציאותו וענינו סמנו כקיום השנתנו בהרנשותינו והוא הנקרא בכפר דעת ומוסר השכל. והשלישי ההנדה האמתית והקבלה הנאמנת. ומפני שנמנעת השנת הבורא מצד הרנשותינו לא יכלנו להשיגו אלא מצד ההנדה האמתית ומצד הראיה עליו מאותות מעשיו בלבד. ובין שעמדו לנו הראיות מצד אותות פעולותיו כברואים ורבו ספוריהם רבו ספורי מדותיו יתעלה בעבורם וספוריהם הנביאים והחכמים בספורים שאין דומיהם לו לזה. אמר משה רבינו ע"ה (דמכיס נג) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט ואמר עוד (ס"ה) הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים האל הגדול הגבור והגורא ונו' ואמר (ס"ט) עושה משפט יתום

מראש לנפש

אלהי אמת מעט סגים עמוס המורה מלך מלואים כים דקוק נכס כמו סאלחין כבסר כבסר ע"ס: ואשר שערע איהם ל"ל ולכן זכו חסותנו לזם ענלם מליכס כ" וכו' יודיס אלוהינו ויהר מכל נני לזם טעני כסס קלנו ענודתו ומולונו ובלר נני לזם ענודי ענודת כוכבים כיו כלבס כוח דיעו וסוריסם כחוס: וכן נאמר בהקראו וכן נולד לזר על מה שוקף אלתי סענדיס או אלתי יטיל כל כוח גיכ טעסס זס שרכל קלנו ענודתו לך רליו לקיותו ומכך אלתי יטיל ותלך ועקב ל"ל אלתי יעקב כי כוח מלךס בלקתו יטיל ותחזו כל כ" לתלך ולתלס לענוד אווה ותלך כי עמו וכן מה תאמר דוד כי עמו מלך עמו גמל גיכ: ובין שנמנעה משכלנו ביו ספר עצם כבורו נכבד לכסר לכודיע אווה אח עטס לכודיע יחי כודיע אווה ככוח אלתי יערוו ככל רוואיס יסרוו ויערוו דין מדנדיס סס אלוהס טכיל דיעו טעני כנולס וטועיס מכל נני כלדס וכן כבסנו יטלך ובזכותם טעס כמכס יטיות מכל כנוליס סלויס מדנדיס ולך לזך טמו אל כמסוס ואלך ואל אלוהס טעס מנחך יטיותו: ואלך ור"ל אבר לקשה ביו ובין שידע שהשם הזה לא יבין העם ביו נראה מלבושו טעסס כוח כוח גיכ כ"ל טעס כמו טס כסויס ו"ן ו"ן לו ס"י ויטורו וכן דעת כרלכ"ע נ"ס טמות וכ"י ככזיו כתיב ו"ל אלל איהס אצטק סלויס מן ככס כוח ל"ל ככס כוח טעני ומכס ככוח ידגו מטיס וזלס בו למעו עמאס כלמחית כעלס אכר ידעיסו נאמנע ד"ך אמרס לכ"י אלתי וסויכיס אכר אלתי וטעסס כמנלס ככר אללס אלל ככס טכיקונו וזל יתקפו לזיס גדולס משהל"ל עמאס ב"י וסמך לו סיס כדומס לזס כמנלו אלתי אלוטיס טכילתו אלתיס וכן כמחורכמים טכילת עיני כללתי עמוס חמד ע"ל וזכר מחורכמים טכסס כוח סוס מניס טעס ע"ל ס"ח מ"ל: ספני שליס סייס הבורא כ" טעל ע"ל הבורא כ"י:

וספני שיהיה השנתנו לכל נמצא ל"ל כמלס דקוק דקוק סללס דין לכסיל כל דני התמלס ענולס או התמלס יטיות ככזוים בלויס או כבטעסס כ"י: והשני בדרך שכלנו והוא שער הראיה. כמאמולוכ לזיס כדורס על כדנר כדורלי מלל מלל לעל ס"י כמנלס ככס מחמד סיכ יס לזם כודיע לכוכ סכס ככך כוס אפיס ע"ל לחיובו אלל ככתיב לזיס עיוו מלל כשננוו ככרנשנוו וכן כל כיוכל כוס: ורואה הנקרא בספר אצטק ל"ל כ"ל כ"ל מל"ל: דעת או כוכב או השכל כי מן סלך לו ודע"ל או מוכר וסכנל ל"ל דיע לכיכס כלריוס ומחוסיסם ככלסיס ח"ף סוכל לודע כחשויו וכן לזך יכיר עמו דע כרנל כמנלכות ככ"ל עמו כשננוו כדורס אכר כהנדר אללס כממנד ככוח מלוחט עטיסס וחלך כן כקנלס כנכככס ככוח כמנלס טעני ע"ל וכתב כדקדק ויהלחח אללוו עמו סכרסיס אלל סס ירובס מלחות דור אחר דור לכן סיכיס קנלסס ככוח מללס אללוו ותקיים כנכנסו כללוו רליו טעינו וכמנו לזיעו וירד טעני סלנו. וירוח כתיב כרנ"ג כ"י כ"י ל"ל כ"י ע"ל נחלל אווה כדכ ככל וזלך כן מוטל וזלחטי כדילי כרלזיס כולס ככויטו וכ"י סכרסנו לכס לחת כ"י ע"ל יתקו כררן ככסר ככזוים מלל כנכוסיס מייס. עוד ככמו כתיב וירח טעניס כ"י ע"ל עמאס קטועיטלוו ענולס וזלו ל"ל סלך ע"ל וזל רלס אווה אלל ל"י סכ"ל אכר סיו ס"ס ענודס עניס וזל מכתח ככזיס יתכר אלל סחאן כן וכן סיקנלו אכר כ"י וירובס מלחות דור אחר דור ל"ל מנלס כ"י מכתח ככל הכחות כ"ל כל ככסיס כככזיס כ"י מנודח טעס עד מוטול ל"ל יקחיס אלהי חלל הניני לזיקי יתכר אללוו ככזיס אנת ינת וזכר כ"י: ובין שעמדו ביו ורבו ב"י מן יוכל לכסור כל פעולותיו והמחוס כנכדולו כ"ל כ"ל ספורי מדותיו כ"ל אלה יוכל ככ"י כנזוכיס כ"י מעולס ותכחיס ותמחיס אחרת סס לכ"ל ככר חלך ולך א"ס נחזיק על ככנין כ"ל כ"ל כ"ל ככזוים מלל כנכוסיס מייס. ומדחולו למלל אליו מענין אווה והנך ככזו ע"ל רחוס וזמן כ"י יוכל ליעד ולסידיע אלך כוח ככזו נדק כי טעס סחאן ע"ל

שער היחוד

ואלמנה הוא ואמר הוא יתעלה בספור מדותיו (שמות לז) ה' ה' אל רחום וחנן ורחם אפים ורכ
 חסד ואמת נוצר חסד לאלפים וגו' וכל אלה המדות הראיה עליהם מסימני מעשיו כבריאותו
 והחכמה והיכולת הנראות במעשיו אם נחקור על הענין הזה בשכלנו והכרתנו נראה מהשיג
 הקמן שבקמנים מהלקי מדותיו ושכחו כמו שאמר הדמעה (תהלים מ) רבות עשית אתה ה'
 אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו וגו'. ואמר (ש ק) מי ימלא גבורות ה' ש' ישימיע כל תהלתו
 ואמר (תהלים ס) ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה וכבר אמרו ז"ל הואו שלוחא
 דצבורא דנחית קמיה דרבי חנינא אמר האל הגדול הנכבד והנורא העוזו החוק והאמין אמר
 ליה סיימיתנהו לכהו שבחי דמרך ומה האל הגדול הנכבד והנורא אי לאו דמשה אמריתו
 ואתו אנשי נבכת הגדולה ותקנינהו בתפלה לא הוה אמרין להו ואת שבחתייה כולי
 האי משל למלך שהיה לו אלף אלפים דיגרי זהב והיו מקלסים אותו בשל כסף והלא
 ננאי הוא לו ואמר (תהלים סז) לך דומיה תהלה אלהים בציון ואמרו קדמונינו ז"ל סמא
 דכולא משתוקא. משל למרנגימא דלית בה מימי כל כמה דאת משבח לה את מגנה לה
 על כן אתה צריך להמריח נפשך עד שתדע את בוראך יתעלה מצד סיימני מעשיו ולא מצד
 עצם כבודו כי הוא קרוב מכל קרוב מצד פעולותיו ורחוק מכל רחוק מצד עצם כבודו
 המשלו כי לא נוכל לבצוא במחשבתנו מן הצד הזה אשר הקדמוני ובשתיניע להוציאו
 סמחשכותך והרנשותיך מפני שאיננו נמצא ומצאת אותו מצד סיימני פעולותיו כאילו
 אינו נפרד ממך ואת היא תכלית ידיעתו אשר זהורי הנביא עליה באמרו (דברים ז) וידעת
 היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים וגו' ואמר אחד מן החכמים היויע את הבורא
 דעת יתירה הוא נבחה בענינו יותר ואמר אחד החכם שבכני אדם כדעת הבורא הוא יותר
 מכל באמתת עצם כבודו ומי שאינו יודע אותו הוא סבור שיודע עצם כבודו :

ונשאל קצת החכמים על הבורא מהו ואמר אלוה אחד א"ל השואל ואין הוא א"ל מלך
 גדול א"ל ואנה הוא א"ל בצפיה א"ל השואל לא שאלתיך על זה א"ל שאלתי
 במלות האלה שמורות על המדות הראויות לנברא ולא על בורא. אך המדות שצריך להבין
 מבוראנו יתעלה מה שאמרתי לך מפני שא"ל לנו זולת זה. ונאמר על קצת מן החכמים
 שהיה אוסר בתפלתו אליו אנה אמצאך אך אנה לא אמצאך נסתרת ולא תראה והכל
 מה' מלא. דומה למה שאמר יתברך (יחזקאל נג) את השמיים ואת הארץ את כל בראש
 ה'. ותכלית דעתך אותו שתודעה ותאמין שאתה בתכלית הפעולות באמתת עצם כבודו.
 ובתפלתו לו צורה במחשבתך או המשל ברעיוןך השתדל לחקור על ענינו אז תתברר

מרפא לנפש

זו האדם ריש ועוטי ויחזיקו ומחלוקים ויכל נמשטת ופעם לא יגור ממנו כל טוב וכן רחשו לו ויפולו ולכן כל מה שאלו
 מכתבים לחיוב עשי ישימני מכתבו ותחמתו כוח אינו פועל כערך טעה מן יום כשי מה רחשו לו כמו שאלו דוד רבות עשית
 וגו' כרכה דברים עבות בעולמי נעולמי ותחמתו עשיית בעולם כוח אינו רצו לומר טובו ולו יכלו לנכחו אלל לא לעצו
 מיו או שי חלטי לומר בעיניו כוח ככל נפלאות גדולתו ורבותו אלל אין ערך לחי כי יש נדון וערך לחים כלום ממי
 כדוף שבע בחינים ע"פ וכן א"ל ארדה ודרכי עלמו מחסי כי אין מחסי לעגלוהוסי : משל למלך ודבר נמי מ' ל"ט מתי
 וחיל לא אמר ר"ח מלך נלך כהס לו אלף אלפים דיגין ותקלסן וחיותו כחלם דיגין כהס מורס או כחלם שלטומו יתברך ויאר
 עליוסות וחלו העלימות הכר לך כי כס מתיים ואין הענין כן כמו שציילנו אלל תחמת או ככפל כוח לחמו דיגין וכן
 ותקנין לחוח ככל כסף לרבותו שאלו ארס כס אללנו עימותו אין אללו יתברך מתיים דבר אלל כונס הכרון בחוקו כמו שמתאר
 ואמר ס"ס כחלם ואלל גלוי כוח לו ע"ל : שיבי לכן ערך ודמיס כלומר אין לו ערך : כי לא נוכל לבצוא במחשבתנו מן
 הצד הזה כאשר הקדמוני כולל לענין כאשר הקדמוני לעיל שאין לנברא יתברך דמות ודמיון או שי כי לא נוכל כן מן האל כוס
 אשר קדמנו לעיל מזה דמות ע"ס כבודו והוא כדרכנו נבטיה וזה מנת כמו שמתאר : שבי שאיננו נמצא ר"ל על דרך זה
 חסדו כחיותו כחוקר לחיני ומלך רק על די ימינו פעולותיו ומשלו וחלם כוח העולם הידוע : כמ"ס ידעת היות
 וגו' מלאים ויודעת כוח ר"ל מעגלל כוחו נוכל לעד כי כי הוא גור כחיותו לעיל כפי ו' ע"ס :

ונשאל קצת מהחכמים כי הוא שאלה שאינו יודע לשאלו על הבורא יתברך כלאו ממי לעיל נשאל די שאל הבורא יתברך
 אין ארס רכאי לשאלו עיו אלל נאס כוח נברך כה ע"ס וזה כשאלו שאל שאל כסותו כמו שאלו ודרכיו ככל
 שאלו כסותו מיו ואין כוח ואלל כוח כיל והכנס כשאלו הכי לו כפי שאלו לפרס לו המות ולעולו מותו : אמר ר' בצפיה
 ר"ל נכסר כסר כוח שאלו ככלל א"י כאלו גרסה כחוס : אמר ר' שאלתיי בבלות כה לברא ממי כמסות וחיותו ואלל
 כה מתי מחסות וסס כלל הקיים כמ"ס לעיל כ"ס והכרס ית' גדולה אלל וישבות חוקים כמ"ס כבודו כיל : אך המדות
 בו' כוחו ופועלו כחוס חלו ולאחר שאלו מוח שאלו אלל אחד ותמן גדול ופאוס חוקים כחלם ונכלל אין כלאו לעומ עיו
 ג"כ כדוכי רק שאי אפשר לטעון ונתן שאלתו אלל כדברים ע"ס : או המשל ברעיוןך או שאל דבריוך להשגל למוס דבר :
 השתדל לחקור על ענינו ר"ל כענינה כמתקין להשגל כו' מראה לכו"ס הדמיונות מתחכק ע"י שמתדל לחקור על

משיג הדברים המושגלים בעצמו ובדרך הראיות מה שהוא קו"ב אליו ישיגו כמתת עצמו ומה שהוא רחוק ונעלם ממנו ישיגו בדרך הראיות המורות עליו. וזכין שהבורא ית' נעלם מכל נעלם ורחוק מכל רחוק מצד עצם כבודו אצלנו לא תשיג השכל זולתי ענין מציאותו בלבד. ואם ישתדל להשיג אמתת עצם כבודו או לדמותו תהיה מציאותו נעדרת ממנו אחר המצאו מפני שהשתדל בדבר שאיננו ביכולתו. כמו שספרנו מהעדר המחש הנשמי כשמבקשים אותו בכלתי החוש המוכן לו. ועל כן אנחנו צריכין לבקש מציאות הבורא יתברך מצד סימני מעשיו כברואים והיו לנו לראיות עליו. וכשתתקיים לנו מציאותו מן הדרך הזה אנחנו צריכין שנעמוד ולא נבקש במחשבותינו לדמותו ולא ברעיונינו לשום לו תכנית ולהמשילו ולהשיג היות עצם כבודו. ואם נעשה כן ואנו חושבים להקריבו אל ביתנו או תעדר ממנו מציאותו. כי כל המתדמה במחשבותינו הוא ענין זולתו ואמר הכתוב (משלי כ) דבש מצאת אכול דרך פן תשבוענו והקאותו: וראיתי לקרב לך הענין הזה בשני דמוינים קרובים האחד מהם יודך כי כל חוש משיג מוחשו ואחר יעמוד ויתחיל חוש אחד סמוך לו ואחר יעמוד גם הוא וכן שאר החושים. וכשיעמוד ויתחיל להשיג מה שיש בכחו להשיג. וכל זה בענין אחד בעצמו והוא שתהשוב באבן מושלכת מרחוק עשתה צליל והכתה אדם אחד השני בחוש ראותו מראה האבן ודמותה והשני בחוש שמעו צליל אבן והשני בחוש מישושו קרירותה וקשורה ואחר עמדו החושים הנשמיים ולא השיגו מענין האבן יותר מזה ואחר כך השיג השכל כי יש לאבן משלך השליכה מפני שהתברר כי האבן לא נדה ממקומה מאליה. כי מה שדרכו שיושג בחושים הנשמיים ימנע מהשכל להשיגו בכלעדיהם כ"ש שימנע מהחושים הנשמיים מה שדרכו שיושג בשכל בלבד. וכיון שנמנעו משכלנו להשיג היות עצם כבוד הבורא יתברך איך יהיה לנו רשות להמשילו או להנבילו ולדמותו לשום דבר ממושגי חושינו הנשמיים וזה דבר נמנע. והדמיון השני יודך כי הענינים הרוחניים כאשר נעמוד על ברור מציאותם אין מן הרויות לדקדק בהם ולהקור על גופם כי זה מפסיד את שכלנו. וזה כמי שטרד להשיג השמש מצד אורה וניצוצה ויריחתה ורוחק האופל ממנה יעמוד על מציאותה ונהנה ממנה ומשתמש לאורה ומגיע אל הענין המבוקש ממנה. וכי שוימרד למצאה מצד ענולה וכוון בעיניו להביט אל עין השמש תכהינה עיניו ויעדר אורם ולא יהנה מהשמש. וכן יקרנו כשנשיג מציאות הבורא יתעלה מצד אותותיו והכמתו בהם ויכלתו בכל ברואיו נשכל ונבין ענינו או יאוד שכלנו בידעתה ונשיג כל מה שיש בכח שכלנו להשיגו כמ"ש (ישיעיה מה) אני ה' אלהיך מלמדך להועיל מדריכך בדרך תלך. ואם נמריח שכלנו להשיג ענין עצם כבודו ולדמותו ולהמשילו במחשבותינו נפקד שכלנו והכרתנו ולא נשיג בהם שום דבר מן הידוע לנו כמו שיקרה עינינו בהביטנו אל עין השמש. וצריכים אנו להזהר בענין הזה ולזכרו

כרפא לנפש

בחוסים הנפשיים יש לכל חוש גבול: ואם ישתדל להשיג כו' תהיה מציאותו נעדרת ממנו אחר המצאו לעיני ספקי נמצא כדליל חלל כבשר טהור בולס לדמותו לבס דבר נעלם ולגור אומר שיש לו לורס זאה או תמונה לו אז דע מעיני כבודו כלום ועודו למי שחיוו כרה טוים וכו' וחקיקורו לנברי כימתיס כי בודלי יתן זכ אלתיס מס כרפא נגד וזמני עליו. ויסעס כחתי כמי. סיכורו עלי כי כל מס ספליס ומעל על לנו מנדעיונות או ממונות ונורוח כס נלי כספ נלקתיס ותפסיס כח דמותו מדני כנירה נמני סלאס כדני כיה וכו' הכל נשמית וזין ספק שכנורא יהבך עמוק מכל או ממחר טהור כרה אה סכל ולך יוכיכ כנורא סה לכנורא מהתי ויתכך מנו נעד:

וראיתי לקרב לך הענין כו' עשתה צליל לפי ענין סוף לטון כשענת קול מל' צליל חם שמיני או צלילי טעם: השיג בחוש ראותו ר"ל אותו האדם שמוכס מחסן כוח כסוגו': כי לאבן שיתלכר ר"ל עיני סוף סוף כוח ספסכ אורו כוח ע"י אדם אחד שיקרע עליו סוףנו כי בודלי לא תוכל סוףנו לוח מתקופה: כי בה שרדכו שיושג. כי יתון טעם למה לא כסוג כסכל מחולק ועד סוף ואחר כי נמנע מסכל להשיג כדני שיושג בחושים כמו כוללו וממסס חלו לא רחם אלא סוףנו ולא טעם סוףנו אלא לא כסוג כסכל לא דע כסכל אה סיס עוס סוףנו שמיני קול או כסניס או לא וכן כיוול כו' ומעשה נדון ק"ץ אה סכל לא יוכל להשיג לא דע כסכל אה סיס עוס סוףנו שמיני קול או כסניס או לא וכן כיוול כו' ומעשה כסכל נלמד: כי זה מספיר אה שכלנו כו' נפקד שכלנו כמו ויקור לטון עתה כנורא וחס: ולא שיג בהם כו' דבר מן הידוע לנו וכי כמו כמנאס כספסיס ערוב כולוכוסיס הקדמוסיס ילאו מדעתה וכן ראינו בדמותו וזקן כסכות כסכיו אהי דעתה וחקיקורו או כיוול מדעתה או עילאו לתרבות רעס ר"ל. ואספר וכו' מס סלארנו כו' צוואס סוףנו ועסע ואתר ילא לתרבות רעס. ועיני מיש לעיל דעת נעל מ' כסכוי: וצריכים אנו להזהר בענין הזה ר"ל להסיר ולהסיר לא ממשל נעל' אה

בחקרנו על ענין מציאות הבורא יתברך . וכן אנו צריכים שזוהר במדותיו אשר ספר בהם עצם כבודו ואשר ספרוהו בהם נביאויו שלא לחשוב אותם כנראה מהמלות ומה שיוהר עליהם פירושם הנשמי . אך צריך שנדע ידיעה ברורה כי הם על דרך העברות ומליצות כפי מה הברתנו ויכולת תבונתנו ושכלנו מפני דוחק צרכנו לדעת ולרומו . והוא יתברך גדול ומרום מכל זה עד אין תכלית וכמו שאמר הכתוב (נחמ"ט) ומרום על כל כרכה ותהלה . ואמר אחד מן הפילוסופים מי שקצר שכלו להבין ענין הפשיות החזיק בשמות אשר דברו בהם הספרים התנונים מאת הבורא ולא ידע כי הפשיות הנפיק בתורות לא תהיה אלא כפי בינת מי שניתנו להם לא כפי מה שמליצין בו על המדבר אליהם אך הם כמו השורקה לכהמה בעת שתות המים שמביאתה לשותות יותר כמה שהיה עושה הרבור הצח והנבון . וכאשר תעמוד על המעלה הזאת מן היחוד בשכלך ותבונתך . יחד נפשך לבורא יתעלה והשתדל להשיג מציאותו מצד חכמתו ונבונתו וזנותו והמבונות ורוב השנחתו על ברואיו והתרצה אליו בעשות צונו , ואז תהיה סמבקשי ה' ואז תשיג סמנו העור והאומץ להבינו ולרעת אמתת ענינו כמו שאמר דוד ע"ה (הסליס כס) סוד ה' ליראיו ובריתו להדיעים . ואני עתיד לבאר לך דימויות בשער השני מן הספר הזה כשתתנהג בהם ותלך בנתיביהם יקל עליך הדבר בעורת האל יתעלה : אך מפסודות יהיהו כלב שלם הרבה מהם לשתף הבורא והוא על כמה פנים . מהם בהנחת הרבו ומהם בעבודת הצורות ועבודת השמש והירח והמזלות . ומהם השתוף הנעלם והוא החונק בעניני הדת לבני אדם . והוא על כמה ענינים אני עתיד לבאר אותם בשער החמישי מן הספר . והספר הזה בעורת השם . ומהם הגמייה אל תאות הגופות המנונות כי הוא שתוף נעלם מפני שמשתף האדם עם עבודת אלהיו עבודת תאותו והכתוב אומר (סס פס) לא יהיה בך אל זר ואמר רז"ל איהוה אל זר שיש בנופו של אדם הוי אומר זה יצר"ה . ושמה הכסיל הפתי כשיקרא הספר הזה ויעמוד על מה שזכרנו בשער הזה יאמר בלבו , היעלם ענין היחוד ממי שלמד דף אחד מן התורה עד שיעור אותנו

טרפא לנפש

דמות לו זוט ט"ו : ולכורו בחקרנו בו ר"ל ולהלכורו כחוק מחקרנו שאלו חוקרין בשער כוס על ענין מליצות סודו וז' מחוייבים אנו לך להסיר שלל לדמותו ולתת לו זכרם גשמי ח"ו וכי כסוד פל"ס מחז"ל כמו שצריך שיחשט כהגון ויחבנו כעדים על שסבס ויעתק אחד ואין צריך שיטענו וזלמו מן ל"ך שומכר להם על דרך סתקס סכסס אזינו נוף ואין דמיון כיו וכן נרואו כלל כבוס דבר מן הדברים וכוים כסוף אע"פ אזינו וודע עשין אל דביזס ולדע כמכס ט"ו עד שמיכס דמות עליו כמו שאין אלה מחוייב לבעמוד לו כמות שיש אלום מאל רה יקבל כיל דברק קבלס ואח"כ כשיגדלו יוסרם להם טעוין רכאון רכאון להם כמלס מן עימ כחוקר : ענין השפיות בו ר"ל אזינו וודע להפסיק סתקו ככסותס ממעון כדחוי ודק ממוטריוס כמ"ס לעול ומכסיל כללכ כמלל לפשית קלסותס כמלום כממקסר מעל כענין בו ר"ל פיש . ח"ו שגלו וידע שש"י פשוס כחלוי כפסיותס כלי שוס חזר ומדע בו : רהוקו שבתוס כח"ו ר"ל כוס חמקין וזכותס אל"סם : אך על כסות כפי גשמיח"ו : כמו שחלטיכ בו על מהדבר אל"סס ר"ל לא כפי מה שרצוי לסמל"ן על כ"י סודדבר אל"סם : וכן על כסותס והלוחו כגשמיח"ו : כמו שיריקה לבהמה קף שזין זכ לטון על גני ארס אך מזהל שביכססס סמין כסריקס ועל ידי כסריקס כוס כסוס ויבר מלס דבר אל"ס כלמון כל גני ארס מן דביס מורס כלמון בני אדם ולא כלמון כח"ו לדבר כדחויס ומשע"ל דעת כמכס כש"ס דף י"ג : וכאשר תעמוד על המעלה הזאת וכו' שתלמין נלחמ כמלום סמל"ו יתברך רהוק רמל סמ"ל מלד עכ"ל דמות כדורו וכוס קרוב מכל קרוב מלד סעולויו כ"ל : והרד נפשך לבורא יתעלה ר"ל ומכס הבורא כמקשך ד"ל אל כבורא : ולא כמקשך דבר אחר עמו . ר"ל גני שוס טעיס : והתרצה אליו בשמות רצונו וסמכס כסריקס מרלס נפשו וי וכו' כמקשך רצונו וענדנו כל"כ בלס כמל מלוחו ארס לזוט : וכן תהיה כמקשך ח"ו וכדי כמקשך ס' יזוט כל : ואני עתיד לבאר בו ר"ל כיו כוס כחתיס כדחויס וכככתיס כוס תמיד לגנד עיני חלום נוחלי וכל לעלות לכל כדדנותס כמכותס ואלכסס אלוס כלל לגנו ונשפ ומוחורו וכוס וכל לקוים שזייר ס' לגני תמיד כמו שיבאר כפי כיו כעניני : אך כסריקתו הירוד כלב שלם ר"ל כחלום דבריו ויכל כחלום לגו ל"ד כסוד ר"ל קלול כחמונו אזינו מיד כפליס סגלו כיו שלם כדח"ו ומכס ליתן כעור יזור כמקשך כי און ענין מעטס כטובס שלל יסיה לו ענע כסריקס אלוס ומי שפדל על אלוס כעניס כמקשכ"ס ארס כמקשכ"ס חל כמקשכ"ס חל כמקשכ"ס ויכל לרמל להסר חמס ומי שלל דיו כי אס עוז לבר אל יזינו שלל ארס ל"ד כמלל לרוב כעניסס כמקשכ"ס חל כמקשכ"ס כ"ו ט"ש . וזכס חנין ומלד כתיב כתיב כמקשך כוס כל עמר כמקשך כמקשכ"ס אלוס ל"ד ע"ה חוכמ כד"ו שלל ויעבר עוס סוג חיוק כמקשכ"ס ארס יסיו כשמן עיס כתיב נחלור וכו' : מהם לשתף הבורא כמקשך ד"ל אל כבורא : מהם בהנחת הרבו כחלומים שיש טעיס אל"סס כמו כסריקס : ומהם עימי אלוס כחלומים ארס כמקשך ח"ו כ"כ כבורא ס"ו מ"ח : ומהם השירות והנעלם ר"ל כעלם שזין גני ארס ויעטס כחיווה כוס כמקשך ס' כחלומים כ"י ל"ד ידועס עמודס עמודס ס' כ"כ כמקשך כחלום כחלום ונגלל נראה כמל עמוד ח"ס ל' לדוד : והוא על כמה ענינים כי יס שפועין כן לרבע וזלורו ולקטנר . ומכס לקח סכס כמכותס כדמותס עככל ככמותס וסכ כדמותס וזכר עמודס כוכיס מל' פיש יז' כמקשך כמלמון ולמקוין כי ענינויס אר עכ"כ"ס ע"כ כעמ"ס כמקשכ"ס : ומהם הגמייה אל תאות הגופות המנונות כי כשעלם נוסס . אחריכס אל יזוט ולא כמקשך יזוטס וכל עממיו למלחוס קלחורו וכל מעשיו ח"סס נשמי כי היסר תמיד ל"ס יזוט לו כמלס מענן ויעס ויח ולא יזוט כמל כמ"ס : וככככס מקומות כוס כמקשך : היעלם כמל עולם : כי האומר זה

הברורו

המחבר הזה עליו יורנו אותו. ואמר בתשובתו, כמו שצוה החכם (משלי ט) ענה כמלי כאלתו וגו' כי האמר זה הכרתו הלושה להבין כלל העניינים הנאמרים על מינים נחלקים וקבולם מתחלק כרב ובמעט ובחוק ובחלש. והדומה לזה תועלת אור השמש שכוללת כל בני האדם ומצאנו אותה מתחלקת לשלושה חלקים. האחד מהם למי שעניניהם מאירות ונצלות מכל חלי שהם נהנים מן השמש ומשתמשים לאורה ומניעים לכל הנאתם ממנה. והחלק השני העורים אשר נעדר אור עיניהם לנמרי אין השמש מועילה אותם ולא מוקת אותם אבל תועלתם סכנה תהיה ע"י שליח. והחלק השלישי בני אדם שנחלשו עיניהם מהשתמש בהם כנגד השמש והשמש מוקת אותם אם לא יסתירו מאורה שאם יסחרו לרפא עיניהם ככהלים וברמיות ובתקון מאכלם עם שמירת עיניהם מהשתמש בהם לאור השמש. אפשר שיגיעו אל הבריאות ויהנו בשמש שהיתה מוקת אליהם. ואם יתעבמו לרפא עיניהם יגיעו אל כת העורים בטהרה ויעדר מאור עינם לנמרי. ועל הדמיון הזה יתחלק ענין היחוד הנכתב בספר התורה לקהלת המדברים אחר שכלל אותם ככלול אור השמש לכל בעלי העינים כאשר זכרנו ומתחלקת הבנתם לשלושה חלקים. האחד מהם אנשי השכל הנמלט מכל פגע כשהם משימים אל לבם להבין מה שהגיע אליהם בספר התורה ויבינו אותם ויכנס ענינו בלבם בכח הבנתם וזכות שכלם ואלה הם שאינם צריכים אל הספר הזה אלא להזכירם דבר שהתעלמו ממנו. אך הבת השניה אינה יודעת ספר תורת אלהים כל שכן היחוד אשר בו והם שובעים את שמעו ואינם מבינים ענינו אין להם תועלת בספרי זה כלל. והבת השלישית שמבינים היחוד אשר בספר תורת אלהים קצת הבנה ואין בכח הכרתם להבין ענינו ולעמוד על אממתו אם יורם אותו מורה ויבינם ענינו על דרך המופתים האמתיים והראיות השכליות יתברר להם ענינו ויגלה להם סודו ויגיעו בכח הראשונה. ואם יתעלמו מחקרו ויתרשלו מעיין במה שיחזק הכרתם וילמוש שכלם, ירדו אל מדרגת הפתאים. וספרי זה מועיל לבת הזאת תועלת גדולה וכוללת ספני שיכולים לחקור ויהיה להם הספר הזה ככחלים המועילים לבעלי העינים החלושות שמקיים הארוכה ברפאם אותם. וכבר המשייל הספר האדם הכסיל בעור והחכמה באור והסכלות בחשך כאמרו (קלמ"ג) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך ואמר (ט"ז) החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך ואמר (י"ט"ג) החרשים שמעו והעורים הבימו לראות. והמשייל החכמה והמוסר בעין החיים ככתוב (משלי ג) עין חיים היא למחזיקים בה וגו' ואמר (ט"ז) אם בחיים הם למוצאיהם. ואלהים יורנו דרך ידיעתו וישיירו לעבודתו ויפיק לנו רצונו ברחמינו ובחלטתו, אמן:

גשלים שער הראשון. בעזרת האל האחד הקדוש:

ברפא לנפש

הכרתו חלושה כו' י"ל שברכס דברים נאמרו נחזיר נבדק כלל ובצדקת אלה מולא כמעט מיטע מחולקם גביר לתלק ולפרנס והמורס לא פרנס אותם סמכס על המיון ולאו כל אדם מיון מדרך כלל: וקבולם מתחלק סמינו והתיוק כוח נתקבלם כי י"ל י"א שצריך לנבטו נרכ כרכס דברים ורואים ומכלים ואינו מיון ברמו מעט ויש סמינו נמעט קף נדיך כלל ונכחו מעט ויש סמכסות מוקף ויש סמכסות מלוכס ואינו מיון שליט סמכס דברים ובחזיקות כמו שמנחל נמעט סמס: אם לא יסחירוים סמוריה ר"ל לא לא יסחרו עינים מחור כמעט מוקף וכס כמעט וכו': אלא להאזירם דבר שתתעלמו סמטו י"ל נדלס סס אינם יושיו למעטק ובנבית ראות על יחוד כנורא ימנך כי לא נעלם מסס כל אלס מבר סמלס וסכנסת גביר וזלס נדיך כל לזס ונכרס נומד סמורס עייס לטמכס סס וכרון מירלס ומכור ובכס ססר סס כדי עייסמס וייסר אל נכסו משר מוקף סכסר כו' ואילו ילג למנעק עובדס ס' ולא ידע ולך ציר החכום ולסמס נמעטו משר כו' י"ל סמוך ואינו מנה לזס משר סוס דבר סוד כדל יסחמו מעליו כמו סמלרין סמכסר כעני יחוד כמעטס ובקדקסון עינן וכן אמר סמנר נכרס כ"י כמיס כקדקמיו ע"ס וכסי סמכסות על סמכסו קלס וס סמלר סמריס קדמוטס מנדל סחיוכ על כל אדם מיסלל נפשו משר כספיו סכיסלס וסמכסר וככסר לס"ח כי כל כגדול מתמורו יגו גדול ולוח סמריס סססר כקון סכסל לסית ולכרון לגבי ישראל דבר ויס יסומו: וילששו נמן מדור: הארוכה נרוסל: ואמר החכם עיניו בראשו כמור סול סכס סמור שחין לו מיטס סממס סססלס לגבי וסכסס נמקת: והמשיל החכמה והמוסר בעין הרמים כו' מנהל רלסס נחס סמכס סמכסר סלס מנח סקו כו' מן סמכסס וסמכר ל" מועיל ככחלים וכמיס כעושילס לנעלל כעיסס כמלמסות ולס כעסס כמילס סמורס סמכסמס וסמכר נמן סמכסס כלומר לסס מייס ולעמטס ומיי עולס ומתוים סמכסללס ומעילסלס למיי כנוף וסכסס: וסלסיס ורנו דרך ידיעתו כו' אמן: